

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 4-heteses postt. sor egyszer 30 fill.
 minden következőnél 16 fill.
 Nyitász. sor 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyetem
 Vassutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 184.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József téherozog-ut 11. sz.
 TELEFON-SZÁM: 184.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, január 6.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Ha Forgách megy...
- Arad világlitása.
- A Leondier-ügy kálváriája.
- Lesz-e háború?
- „Vérontás lesz a vége...”
- Az aradmegyei szociálisták mult esztendője.
- Amiről beszélnek.
- Megszöktetett aradi leány.
- Egy zsurf-tag a konyha-kiállításán.
- Az olaszországi földrendés.
- A postarablás.
- Manu Gyula a nemzetiségiek jövőjéről.
- Tarkaságok.
- Tárca: A főzőkanál himnusza. — A plébános ur karácsonya. Irta: Pogonyi Nándor.

Ha Forgách megy...

Arad, január 5.

Ezen fordult meg ma sok meg sok ezer katonának, tartalékosnak, sok és sok milliárdnak a sorsa. Mert ha Forgách gróf, a belgrádi osztrák-magyar követ el-megy Belgrádból, akkor mindnyájunknak el kell menni. A követek távozása a had-üzennettel egyenlő. És ezért szivszorongva várta máma az érdekeltek nagy tömege, akár a messzinai romok alá szorult em-berek a szabadító fényt, az izenetet: megy Forgách, vagy nem megy?

Forgách gróf nem ment el. Áll Bel-grádban, mint a Sion hegye. Milovanovics, a szerb külügyminiszter behuzta a skup-sztinában elmondott beszédének erősebb részeit, amelyek a követ kérdő iratára okot adtak. A többi már egészen szelíd, ártatlan hetvenkedés volt. Egészen bizonyos, hogy az eltagadott részleteket is el-mondta: hanem — mondja az operett, —

amit az ember egyszer elfelejtett, az mintha sohase történt volna meg. O elfe-lejtette, Forgách gróf is, s mi is elfelejt-jük az egynapos ijedelmet, s már teljese-n gondtalanul evezünk a farsangba...

Bella gerant alii... Ám hadakoz-zanak mások, Szerbiának katonája sines, ágyuja se, pánze se a háboruhoz, — de legalább maradjon meg neki ártat-lan öröme a kötekedés. Ahogy Svájc-nak örökös békét biztosított a hatalmak közös kegye, Szerbiának is megadhatnának egyet. Azt, hogy felelősség és következmények terhe nélkül henegeghet. A trónörökös hadd játszó toborzó a Mihály fejedelem téren, a külügyminiszter, aki másutt, hivatalá-nál fogva, a tapintatosságok vezére, Szer-biában hadd tegyen feayegető kijelenté-seket, a kragujeváci asszonyok hadd ta-nuljanak lövőgyakorlatot: ez Szerbia ré-széről ne vétessék olyan számításba, mintha más állam teszi, akár például csak Bulgária. Angliának hajóhada lehet, Fran-ciaországnak izlése, Németországnak ipara, Oroszországnak Szibériája, az Egyesült Államoknak gyarmatai: neki hadd mara-djon meg a háborusdival való szórakozás, amely után nem kell hadat viselni.

A sok éretlenség közül, amelylyel ez a legbalkánibb ország az anxió kimon-dása óta a közhumornak anyagot szolgál-tatott, ez a legsúlyosabb, s amennyire az a lelkeket megijesztette, annyira jó al-kalma a megnyugvásnak. Mert ha eddig igazán lehetett anyaga az aggodalomnak, úgy Szerbia háta mögött valamely nagy-batalom áll, vagy a hatalmak egész ér-dekcsoportja rejtőzik: a külügyminiszter-nek visszaszívott szájhóskódése után e

felől nyugodtak lehetünk. Olyan hátvédek mellett, aminőnek rémképeit festgették, Milovanovics sem szája rá magát olyan gyorsan a visszavonulásra.

A hatalmak nem akarnak háborút. Ha nem látják ezt megokoltnak Törökország jóvoltáért, annál kevésbé ugorhatnak be Szerbia érdekében, amelynek egyéb oka nincs a rugdalózásra, mint az, hogy ma-gát észrevétesse. Ez a beteges ambíciója eddig is kielégített a fiatal, de rossz-szul nevelt államnak; de az eddigi sike-reket úgy látszik, keveselte, s ezért kel-lett Milovanovicsnak újból szerepelnie az európai politikában.

Ha még ezután is teszi: még keve-sebb lesz a jogcim ahhoz, hogy komolyan vegyék és hogy nekünk komoly aggodai-makat okozzon. A magánéletben az ilyen rossz fiukat elnadragolják, a történelmi elnadragolás azonban a püfölnök is sok pénzébe és vérébe kerülne. Azt pedig iga-zán nem érdemes Szerbia kitanítására fordítani. Ennek az országnak sorsa ugyanis meg van pecsételve a saját embe-reinek megbízhatlanságában, uralkodója gyöngeségében és a nép éretlenségében.

Forgách gróf tehát Belgrádban marad. S akik egyébkor teljesen közömbösen vet-tük, hogy a fiatal diplomata hol tölti szolgálati idejét, ez alkalommal reméljük, hogy továbbra is Belgrádban marad, egész addig az időkig, amikor az anekszio hul-lámai egészen lekerülnek a Dally Teleg-raph betűiről, a szerb harci tobzódás far-sangja véget ér s a mikor egyáltalán nem jelent komoly ügyet, ha Forgách gróf el-megy Belgrádból.

A főzőkanál himnusza.

Az izraelita nőgyesület mai estélyén szavalta: Fodor Zsigáné.

Egy feminista Überdáma
 — Reformruhájú meszelő, —
 Szedett minket a ráncba máma
 S vett irgalmatlanul elő.
 Hegyes fején táncolt a lokni,
 S fogatlan ajkán gyült a hab:
 „— A nőre szebb nap fog ragyogni,
 Ha egyszer öntudatra kap.
 Nem von' rajtunk a férfi zsarnok
 S a nő nem lenne csak cseléd
 Az angyalát! Csak mi akarnók,
 S csak adnók hatalmunk jelét!
 Ha e sereg, mely körém rajzolt,
 Kitartón a célért halad,
 Elhagyjuk egy napon a spájzot
 És el a főzőkanalat!”

„Jön az idő, közelg a szárnya
 És ideér mihamarabb:
 A nő nem lesz csak gyönyör tárgy,
 S nem csókra termett husdarab.
 Nem lesz csupán csak száraz dajka,
 A bölcső felett reszkető,

De ügyvédként szólhat az ajka,
 S lehet buzakereskedő.
 Leszen miniszter, államtitkár,
 Fogadja klub, meg párttanya.
 S a ki minisztereknek diktái:
 Lesz ellenzéki honanya.
 Nem leszünk eztán randevükön
 A férfi-fogra friss falat,
 Nő-társaim, megannyi hugom,
 Ha letesszük a kanalat!”

Még csacsogott az Überdáma
 S belé nem kékült, nem rekedt
 Es dobtá métermázsaszámra
 A vért forrasztó érveket.
 S mégis... A nőjogokra lelkiem
 Egy csöppnyi gusztust sem kapott
 Sőt szint' a hidegtől kilelten
 És sebtén futva, hagytam ott.
 Legyek rabszolga, legyek gyáva,
 A jobb sorsra érdemtelen, —
 Én egy kis konyhaszagra vágyva
 Rohantam uton-utfélén.
 Az ut véletlen idelfordult
 S hm... tán jó nyomon halad,
 Itt nem gyűlölik olyan zordul
 Ugye, a főzőkanalat?

Hazugság az s rossz, ki terjeszti,
 Mig uj, nagy korszakról regél:
 Hogy a nőt szolgálva sülyeszati,
 Ha a főzés-sütésnek él.
 Balgák, kik, mint agár a jégre
 Futnak az ily tanok nyomán:
 Az ennivalók mestersége
 A legkomolyabb tudomány.
 Van abban ötlet, van művészet,
 Van benne emberismeret;
 A férfit, ha ebben van részed,
 Aármí célnak megnyered.
 Van ezerféle változatja,
 Van benne izzó hangulat,
 — Varázsvesszővé avathatja
 A nő a főzőkanalat!

És higgyék meg: nincs abba cseppnyi
 Kiábrándító, semmi rút,
 Hogy legtovább ez tudja kötni
 Hozzánk majd mind a férfit.
 A ránc, mit rajtunk egy-egy év hágy
 A bajainkon rést farag,
 A csók megunt lesz, — de az étvágy
 Az haláláig megmarad.
 Mit ér a jóság, mit a szellem,
 Figyelmed, minden ötleted, —

A Laendler-ügy kálváriája.

Nagy Sándor dr. felebbezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 5.

A Boros Béni-téri hatalmas ipartelep elpusztító tüzvész nem csekély kavarodást okoz a városházán. A megsemmisült gőzfűrészhelyén a tulajdonos újra szeretne építkezni, előbb azonban a jogtudósok hónapokig tartó vitát folytatnak a körül, ki az a hatalmas ur, aki a boldogító igent az építést kérelmező beadványra kimondja.

A közgyűlés, a polgárság akaratának megtestesülése, joggal azt hihette, hogy ebben a városban ő az a tényező, akinek az akaratából valami történhetik. Kitűnt, hogy ez csak álom. Mert Aradon van egy szabályrendelet, mely azt a tételt állítja fel, hogy a tojás okosabb, mint a tyúk. Van egy szabályrendelet, mely úgy intézkedik, hogy azt, amit a közgyűlés plénuma jóváhagy, ugyanannak a plénumnak a töredéke: a közigazgatási bizottság megváltoztathatja.

Ezen speciális aradi (majd azt irtuk abderai) szabályzat miatt a Laendler-féle fatelep és gőzfűrészhelyén hozott határozatok felebbezés folytán a közigazgatási bizottság december 7-iki ülésén kerültek felülbírálás alá, mint azt akkor megirtuk.

Ez a fórum megváltoztatta a közgyűlés határozatát s kimondotta, hogy a közgyűlés által kikötött tűz- és egyéb biztonsági feltételeket sem kell az építőtől követelni, hanem építtessen úgy, ahogy azt ő maga az építkezési kérvényében megjelölte. Ezzel a határozattal azonban sem Nagy Sándor dr. a közigazgatási bizottság tagja, sem Urmánczy János, a telep tulajdonosa nincsenek megelégedve. Ma mindketten felebbezést adtak be a közigazgatási bizottság döntése ellen. Nagy dr. kijelenti, hogy „a tojás nem lehet okosabb a tyuknál” s abszurdum, hogy a közgyűlés egy bizottsága felülbírálja a törvényhatóság határozatait. Törvényellenesnek mondja az egész eljárást s arra kéri a közigazgatási bizottságot, hogy semmisítse meg. Urmánczy is kifogásolja a

közigazgatási bizottság hatáskörét, de az érdeemben hozott ítélettel sincs megelégedve s azért a belügyminiszter felülbírálatát kéri.

A tanács a Laendler-ügyben hozott közgyűlési, valamint közigazgatási bizottsági határozatokat, valamint a felebbezést csütörtökön, a felebbezési határidő lejártánál délutánján küldi fel a miniszternek.

Arad világitása.

A villamos társaság elfogadta a város feltételeit.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 5.

A közvilágítás sok zajt okozott kérdését a villamos részvénytársaság üzleti ügyessége ma egy csapással megoldotta. A társaság engedékeny nyé vált, s teljes hivatalos formában bejelentette a tanácsnak fővárosi igazgatósága útján, hogy a törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyűlésén határozatilag precizított kivánalmait mind teljesíti. Ezzel eltűnnek azok a nehézségek, melyek a város közönségét egyideig arra az álláspontra kényszerítették, hogy a társasággal megszakítson minden összeköttetést s már a legközelebbi időben a főúti ivlámpákat Grecin-rendszerű gáz-égőkkel alakíttassa át, s a városi villamos-telep gyors tempójú felállítását végrehajtsa.

A társulat igazgatósága, mint azt többször megirtuk, a közgyűlésnek ama határozata folytán, mely a vele való összeköttetés megszakítását és a városi villamos mű felállítását mondta ki, egy beadványt küldött a tanácsnak, melyben kijelentette, hogy az ivlámpák világitását ellátja a világitási szerződés áráiban, ha a város beleegyezik abba, hogy a külvárosi égőkre vonatkozó szerződéssel egyide-1909. december 31-ikén jár le a főúti szerződés. A közgyűlés a közlekedési bizottság és tanács pártoló javaslatával szemben Reisinger Sándor bizottsági tag indítványára érdeemben nem is tárgyalta a társaság ajánlatát, hanem azt mondta ki, hogy a tárgyalás megszakításától eltekint ugyan és szóba áll a villamos teleppel, ezt azonban oly feltétel alatt teszi meg, ha az ivlámpákat a közvilágítási szerző-

dés áráiban világítja, szerződést a város részéről nem kér és a város három havi felmondási jogát akceptálja, továbbá sürgősen kijelenti már most, hogy a külvárosi égőket a szerződés lejártá után is ellátja világító-fényvel, de nem az alapszerződés, hanem a világitási egyezményben megjelölt összegért s erre is elf adja a három havi felmondási terminust. Ezzel a kikötéssel azt célozta az indítvány, hogy ha a társaság nem fogadná el, a város ne kerüljön kényszerhelyzetbe, s már most gondoskodhassék a külvárosi világitás megfelelő ellátásáról, vagy átalakításáról.

A társaság, mint azt ma érkezett beadványa bizonyítja, még eme feltételek mellett is elég jó üzletnek tartja a közvilágítás ellátását s mindent elkövet, hogy a várost fogyasztóként megtartsa.

Azért írta nyilatkozatában többek között a következőket:

Ezennel kijelentjük, hogy hajlandók vagyunk a jelenlegi összes villamos közvilágítást, beleértve a külvárosi utcák világitását és a külvárosi utcák világitását szerződésének lejártá után, a mindkét világitást szabályozó szerződések egyéb rendelkezéseinek érvényben tartásával, külön szerződés nélkül, bármikor három havi felmondási jogunk kikötésével az eddigiről szolgálatni.

A tanács ezt az ajánlatot elfogadásra fogja ajánlani természetesen annak pontos megállapításával, hogy a legutóbbi közgyűlés határozata értelmében a három havi felmondás joga csak a várost illeti meg.

Az ajánlat elfogadása által a közvilágítás nem lesz drágább s még mindig érvényben marad ama elhatározás, mely a városi telep létesítését mondta ki. Ebben a kérdésben azonban, mint azt az Aradi Közlöny megírta a miniszter fog dönteni, aki sürgősen felkérte az ügyiratokat.

TANÜGY

(—) A munkás gimnázium pénteken, január 6-án nyit meg újra a szünet után. Ete 9—10-ig Somogyi Gyula dr. Pátfürdői és Szőlősi István a magyar fogalmazásról folytatják előadásukat.

A plébános ur karácsonya.

Írta: Pogonyi Nándor.

Odakint fújt a dermesztő szél s esett a hó. Odabent azonban keletlenül pattogott a tűz a nagy cserep kályhában. A plébános ur gunyos mosolygással hallgatta, hogy mint zörögött a szél a plébánia ablakait s azon gondolkodott, hogy milyen jó most idebent a meleg szobában. Bizony ki nem menne most egy hárt sem, nemhogy mulatságból tenné meg ezt a bolondot. Meg is izente a miskei uraságnak, aki elküldötte érte a kocsiját, hogy nem mehet, mert neki még éjjeli misére is haza kellene jönni, ilyen pokoli időben pedig valószínű istenkísértésnek tartaná kétszer megtenni a Miske és Vadász közti utat.

Igy azután otthon maradt szépen. A faluban nem volt, kihez menjen, ha csak a tanítóhoz nem ment volna. Annak pedig nem akart terhére lenni, mert tudta, hogy szegény ember és sok gyermeke van. Magához sem akarta vacsorára meghívni, mert nem akarta megfosztani a szegény embert attól az élvezetől, hogy családja körében töltse a szent estét. Így hát egyedül, maga maradt, ami bizony nem történt meg vele, amióta felvette a reverendát.

No, de se baj, gondolta magában, meg lesz ő így is szépen. Ilyen cudar időben úgy is kár volna még a kutyát is kiverni a házból.

— Plébános ur, készen van a vacsora, — szölt be az öreg gazdasszony a félig kinyitott ajtón.

Robotos.

Ha a gyomorkatarrus ellen
A párod meg nem védted.
S igen sok dráma abból támad,
Tanuja a tapasztalat,
Hogy a férj megy, s keres magának
Egy másik — főzőkanalat.

S e dolgot föl is fogja sebtén
Ki a más drámáján okul:
Egy-egy becses étel-recepten
Nem adunk világért se tul.
Elmondhatjuk barátnőinknek
Titkuak, pletykáink legjavát,
Hogy aljasul ránk kik tekintnek:
Bizalmunk arról számot ad.
De egy receptet?... S hogy ha adnak
— Követtem ilyet magam is —
Közönség, jegyezd meg magadnak:
Az a recept bizton — hamis.
Biztos lesz a krémnek hibája
S ha megkóstolja a család,
Tudom isten, nagyon nem áldja
Barátnőm főzőkanalát!
De tán ellenvetni találják,
Hogy erről szólni nincs jogom
„Hiszen kegyed a konyha táját
Nem látja, csak olykor-napon!”
Igaz... de e gáncsra felelve
Főlemelt fővel mondanám:

Akkor is főz a nő, ha lelke
Sűrű csak a tűz oldalán.
Ha csak a gondolata sózza
A féje ragout-levesét,
Ha a szeretete aprózza
A hachét száz szemerre szét.
Elmondja — mérget vehetsz arra —
A szájnak az első falat
Mikor, hol és kinél kavarnya
A szív a főzőkanalat!

Hát madmazzellek és madámok,
Himes rabszolgák, gyöngé nők!
Szeressétek e kis szerszámot,
Mely a sorsunkkal összenőtt.
És kedvetek ne szegje végül
A hivatásban soha ez:
Mi annyi gonddal, kinnal készül:
Pár perc alatt gyomorba vesz.
Ha ezzel jut diadalokra
A nő a férfi-nem fölött,
A női választói jogra
Én tisztelettel fűtyülök.
És mint egy hős, fogadom szentül
Az abrosz-lobogó alatt:
Csak a halál veszi kezemből
A kanalat, a kanalat!

Lesz-e háború?

A szerb külügyminiszter válasza.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 5.

A szerb külügyminiszter harcias beszéde folytán beállott komoly helyzet némileg enyhült a mai napon. Belgrádi követünk tudvalevőleg utasítást kapott, hogy azonnal keresse föl Milovanovics külügyminisztert, kérdezze meg, hiteles-e az a szöveg, mely beszédéről az újságokban megjelent és ha igenlő választ ad, kérjen magyarázatot. Ha pedig a magyarázat, a kimentés nem kielégítő, belgrádi követünk azonnal elhagyja Belgrádot.

Forgách gróf belgrádi követ már tegnap fölkereste Milovanovicsot, aki kijelentette, hogy a feleletről miniszteri tanácskozást kell tartani. Forgách gróf huszonegy órai időt adott a szerb külügyminiszternek a ra, hogy választ közölje.

Ma végre megérkezett Bécsbe a külügyminiszter szombati beszédének hiteles szövege, amely hiteles gyorsírói feljegyzések alapján készült. E szövegben a monarchia által kifogásolt passzus *enyhébb*, mint ahogy azt annak idején a szerb és a külföldi lapok hozták. A lapok szerint a miniszter ezt mondta:

„Ausztia, melynek első lépése a Balkánon az volt, hogy a két szerb országot rabszolgájává tette...”

A beküldött szöveg szerint ez a rész így hangzik:

„Ausztia, amelynek első lépése a Balkánon az volt, hogy két, szerbek által lakott országot elfoglalt...”

E két szöveg között láthatóan lényeges a különbség, mert a hitelesnek mondott szöveg nem tartalmaz sértő kifejezéseket. Lehetségesnek mondják azonban azt is, hogy a külügyminiszter tényleg azt mondta, amit a lapok közöltek, de beszédét azután *kijavította*. A beküldött szöveg mindenestre megkönnyíti a konfliktus elintézését.

Egy belgrádi távirat szerint különben Milovanovics beszéde és a szkupstina állásfoglalása nem tettek oly mély hatást a lakosságra, mint eleinte hitték. Ugylátszik, már a szerb közvélemény is meg van győződve arról, hogy a kormány csak a *belső válságokat akarja leplezni* harcias állásfoglalásával.

A szerb kormány lemondását Péter király még nem fogadta el. A Velimirovics-kabinet azzal okolja meg a lemondást, hogy a szkupstina vasárnapi határozatával befejezte misszióját és most olyan kormányra van szükség, melyben valamennyi párt bizalmi férfiai helyet foglalnak. Más forrás szerint a lemondás csupán formalitás abból a célból, hogy a kabinetet újjáalakítsák.

Itt közöljük a következő *brüsszeli* táviratot is:

A szerb kormány angol ügynökség útján nagyobb fegyver- és lőszer-mennyiséget, köztük harmadfél millióért kartácsot rendelt a brüsszeli Kastel-féle hajógyárban. A „XX. Siècle” című lap ehhez a következő megjyzést fűzi: „Honnan kapta Szerbia a pénzt ily nagymérvű bevásárlásokra, mikor ismeretes, hogy pénzügyi viszonyai milyen ziláltak? Talán csak nem a nagy *angol* nemzet lappang a dolog mögött.”

Este jelenti egy bécsi távirat:

Gróf Forgách ma délután jelentést tett megbízásáról. Jelentette, hogy utasítás szerint felvilágosítást kért Milovanovics-tól, aki kijelentette, hogy semmi agresszív és sértő szándékot Ausztia Magyarország ellen beszéde nem tartalmazott, és különösen rámutatott arra, hogy az inkriminált hely, a „rabszolgá” kifejezés a németbe rosszul lett fordítva és oly értelem adatott neki, amelylyel nem bír.

Azt hiszik, hogy ezáltal az ügynek ezen része el van intézve, azonban a Szerbiával való helyzet ezentul is igen komoly.

Az aradmegyei szociálisták mult esztendeje.

Pártmozgalmak és büntetések.

— Az Aradi Közlöny tudóstíjaitól. —

Arad, január 5.

A megyei és kerületi szociálista pártok a napokban országsszerte gyűléseket tartottak, melyeken a szociáldemokrata pártnak mult esztendői működéséről számoltak be. E beszámolók közül itt közöljük az aradmegyei szociálista pártnak azt a jelentését, mely a pártszervezet 1908. évi működéséről többek közt ezeket mondja:

„Az elmúlt 12 hónap sem volt különb a másik évnél. Mig a mult évben csak védekezni kellett a minden oldalról jövő ellenséggel szemben, addig ebben az évben már nemcsak ezt kellett megtenni, hanem küzdeni kellett a meglevő eredmények megmentése érdekében. Emelkedést nem mutat jelentésünk, de esést sem. Pénzügyi tekintetben ez évben emelkedésünk van. Hogy nem tudunk nagyobb eredményeket most fölmutatni, azt annak kell tulajdonítani, hogy a *gazdasági krízis rettenetesen érte Arad városát, aminek következtében kevés munka és kevés munkás volt a városban*. Nevezetes gyűlés volt mult év január hó 26-án megtartott gyűlésünk, amelyen elvi határozatot hoztunk, hogy milyen lesz a taktikánk. Ezt be is tartottuk és minden erőnkkel törekedtünk, hogy a meglevő szervezeteket föntartsuk. És ez sikerült is. A jelentés évében igen sok népgyűlést tartottunk, amelyek közül különösen ki kell emelni azokat, amelyek tüntetésekkel voltak egybekötve. Ilyenek voltak március 15-én, május 1-én, szeptember 27-én, október 17-én. Az október 17-iki gyűlés különösen azért nevezetes mert a gyűlés után a nagyszámmal együtt volt tömeg végigvonult a város főútján, tüntetni a választójog mellett és a koalíciós kormány ellen. Ezen tüntetésünktől annyira megriadt a rendőrség, hogy háromszori rohamot intézett a munkásság ellen.

Gazdasági szervezetünk érdekében 50 gyűlést tartottunk. Azonkívül volt egy női

— Jól van, jól, Zsuzsi néni, ha kész van, hát hozzák be, már úgy is éhes vagyok.

— Hozom, hozom, szólt az öreg asszony és visszahuzta a fejét.

— Izé, Zsuzsi néni, jöjjön csak vissza egy kicsit.

— Tessék? — szólt az öreg újra bedugva a fejét.

— Hol van a Maró?

— A manó tudja, hol kóborog a rongyos dögje.

— Odakint van az udvaron?

— Vagy tán az utcán is, — szólt az öreg, de mi gondom van énnekem rája.

— Hát csak azért Zsuzsi néni, mert hát be kell hini a szegényt a konyhába.

— Uhm, hoztán még vacsorát is adjak neki ugye?

— Hát persze, hogy a jön.

— Majd marad neki egy kis csont.

— Csont? Ugyan Zsuzsi néni, hát van magának szive, hogy csontot akar adni a Marosnak karácsony estéjén. Adjon neki egy darab húst az istenadtának.

— Hát iszen jól van, adok én azt is, még kalácsot is, meg akár fel is vetem neki a vendégszobában az ágyat. Ugyis csak ez hiányzik még. Mi meg majd ehetünk csontot a plébános urral együtt és őrizhetjük a házat, mert az a rongyos dög úgy sem őrizi már, ma is elloptak két rucámat.

— Kicsoda?

— Hát az a sok koldus népség, akiket a plébános ur itt tart pálinkára valóval, mert pálinkát iszik ám a sok zivány az alamizsna pénzén.

— Nem baj, a rucákból egy kis pecsenyét is ehetnek a pálinkához.

— Ehetnek ám, az ördög szánkázza meg a gyomrukát, de nem kellene ám éppen tőlünk lopni.

— Onnan lopnak, ahol van, nevetett a plébános és az lop, akinek nincs.

— Könnyen beszél ám a plébános ur, de lássa, nekem ma is majd meghaadt a szivem azon a szegény Kerekesné, tudja, akinek az ura bakter volt, hozt a vasut elgázolta...

— Hát mi baja neki?

— Mi baja? Sok baja van annak lelkem, még csak be sem tud fűteni a mai szent estén és kenyerük sincs otthon szegényeknek, pedig van ám ott is vagy öt nevetlen gyerek. De hát azok becsületes emberek, nem koldulnak és nem is lopnak, de éhen is veszhetnek, még tőlünk is.

— Jaj lelkem Zsuzsi néni, hát mért nem szólt, hogy segíthetünk volna rajta valamit.

— Hát iszen még nem késő, még nem mult el a karácsony este.

— Hát akkor kell nekik küldeni valamit.

— Erre már magam is gondoltam. Össze is pakoltam nekik egy kis elemózsiát, meg egy hát fát. A Gyuri már csak a parancsszóra vár, hogy elvigye.

— Ebben a cudar időben?

— Ebben hát. Hisz éppen utba esik neki, úgy is el kell menni a tanítóékhöz.

— Minek?

— Karácsonyfát visz nekik. Csak délután hozta meg az erdőről. No, hanem azoknak is szegény karácsonyjuk lesz ám.

— Hogy-hogy?

— Hát még azt se tudja. Elhullott a disznajuk szegényeknek tegnapielőtt és most zsir nélkül mehetnek neki a télnek.

— Biz az baj Zsuzsi néni, de hát mindnyájan az Isten kezében vagyunk.

— Az ám, hozt a mi sertéseink is elhullhattak volna ugye?

— El biz azok egy szálíg, ha az Isten úgy akarta volna.

— No, hát mivel nem hulltak el, hát én azt hiszem, hogy felköthetnének a tanítóék karácsonyfájára egy első sonkát, úgy se igen vaskis most olyanba a foguk.

— Jobb lesz azoknak egy hátulsó, veti oda a szót a plébános s azzal felkelt nagy karos székéből, hogy megpiszkálja a tüzet egy kissé.

Az öreg asszony pedig szinte repült a nagy boldogságtól kifelé, hogy védenecinek jó karácsonyt szerezhetett. Az öregasszony ugyanis különös teremtése volt az Istennek. A kéregető koldustól sajnálta a krajcárt, de a házi szegényeknek a szájától is odaadta volna a fátot...

Betalálta hát a vacsorát a plébánosnak s utnak bocsátotta Gyurit a különféle cók-mókkal, azután pedig hozzáfogott a saját karácsonyfá-

gyűlés a kőműves-szervezet érdekében. Sztrájk és kizárás, mint máskor, az idén is volt. Tavasszal a szerelőket zárták ki. A szabók sztrájkja részleges eredménnyel végződött. A cipészek sztrájkja teljes győzelemmel végződött. A vasöntők sztrájkja, amely védelmi harc volt, a vaggongyárban szintén eredményes volt. A Gedeon-féle vasöntőde munkásai elbuktak a sztrájkban, szervezetlenségük miatt. A hidászok sztrájkja győzelemmel fejeződött be. A kárpitosok sztrájkja elbukott 4 heti harc után.

A pártnak összes bevétele volt: 4930 korona 57 fillér, a kiadás 4903 korona 35 fillér. Maradvány 27 korona 22 fillér. Csak pártadóban befolyt: 1488 korona 66 fillér.

Büntetések: Kappner József január 22-én egy napot ült kihágás miatt; Siklován István az Építőiparosok szövetségének megsértéséért kapott egy napot; Balázs János titkos gyűlés miatt 25 korona büntetést; Schiesz Antal február 25-étől ült 15 napi fogházat, mert az aradi cipészeket megsértette; Varga Ferencet, mert a város polgármesteréhez beadott kérvényre rátette a szakszervezeti bizottság bélyegzőjét, elítélték 60 koronára. Főlebbezések útján a miniszter semmisítette meg az ítéletet. Medgyesyegyházán a főszolgabíró elítélte összesen 30 napi fogházra és 260 korona pénzbüntetésre Moravszky Mátyást, Palig Jánost, ifj. Palig Jánost, Lagzi Mátyást, Máté Andrást és Dobraczky Györgyöt. Varga Ferencet az aradi törvényszék azért, mert 1907. október 10-én azt mondta, hogy „ennek a koalíciós kormányának e cselekedete népgyilkos cselekedet,” 12 hónapi államfogházra ítélte. Szilágyi Kis Istvánt hasonló eset miatt 6 hónapra ítélték.

MULATSÁGON.

(=) Alarcos bál a Fehér Keresztben. Az aradi iparosifjúság január hó 17-én, vasárnap este nagy alarcos bált rendez. A rendezőség nagy munkát végez, hogy minél jobban sikerüljön az iparos alarcos bál.

(=) Teaestély hangversenyyel. Az Aradi Könyvtársaság Szakegyesülete, mint minden évben, ugy most is rendez nagyobb szabásu teaestélyt. Az estély rendező-bizottsága serényen készíti elő a programszámokat. Az estélyen közre fog működni a „Gutenberg”-dalkör

is, amely ez alkalommal a közönséget szebb-nél-szebb dalokkal fogja szórakoztatni. — A teaestély napját a rendezőség a lapokban tudatni fogja.

„Vérontás lesz a vége...”

Zsilinszky Mihály a klerikalizmus ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 5.

Návay Lajosnak tegnapi beszéde után most az ágostai evangélikusoknak egyik ismert vezetője, Zsilinszky Mihály nyilatkozott a Ne Temerével kapcsolatosan a felekezeti viszonyokról. Zsilinszky, aki már egy ízben erős beszédet mondott a klerikalizmus ellen, most a Föld Népe című lapban nyilatkozik. Nyilatkozata, amely sokkal erősebb hangú az elsónél, főbb részeiben ezeket mondja:

Ha a klerikalizmus be nem ismeri hibáit és tüzéseit s ha az 1848-iki törvényekben levő jogegyenlőséget és viszonyosságot továbbra is lábbal tiporja és továbbra is uralkodni akar a többi felekezetek felett, akkor ennek nem lehet más vége, mint vérontás, amint azt Bocskay, Bethlen és Rákóczi Ferenc kora mutatja.

A nyilatkozat ezután élesen elítéli azt, hogy Franciaországból kiűzött szerzetesek és apácák nálunk letelepszenek és vagyont szereznek. Ez — ugymond — az ország törvényeinek nyílt megsértése, hiszen törvényeink nyíltan megtiltják a szerzetesrendeknek az országba való letelepítését. A törvény világosan kimondja, hogy csak az országgyűlés és a király közös megegyezésével engedhető meg a letelepedés és nálunk mindenki tudja, hogy a lazaristák és a jezsuiták letelepednek, palotákat építenek, anélkül, hogy szervezeti szabályukat bárki ismerné.

Ugyancsak Zsilinszky a Budapesti Napló ma este megjelent számában hosszabb nyílt levelet tesz közzé. A levélben éles hangon támadja Apponyi Albert gróf kultuszminisztert, mint a klerikális mozgalmak vezetőjét.

— Mért is vetted el az eszemet Uram, mondá panaszosan a szemközt levő Madonnakép kezében mosolygó apró Jézushoz.

És ime, mintha a gyermek Jézus bájos arcán szomorúság ömlött volna el, hallván eddigi hü szolgájának panaszos hangjait...

A plébános szeméi előtt pedig köd támadt, s a körülötte levő butorok s más tárgyak kezdtek eltűnedezni... Majd oszladozni kezdett a köd s a plébános egészen más körben találta magát. Körülötte divatos új-butorok, lábai alatt süppedő szőnyegek voltak. Távolabb tőle állott az asztal, amelyen fénylő karácsonyfa állott. A karácsonyfa alatt szebbnél-szebb ajándékok voltak, körül a földön két göndör haju gyermek ugrált s örvendett a sok szép dolognak. És a plébánosnak úgy tetszett, hogy a szép lakás az ő lakása s azok a szép gyermekek az ő gyermekei... Boldog volt és büszke, hogy mindezeket a magáinak mondhatta.

És ime, megnyílt a magas szárnyas ajtó. Egy eszményi szép alak lépett be rajta, talpig suhogó selyemben. Megismerte. A szép Márta volt, az ő felesége. A szép asszony nyomában egy öszes férfiú jött. Ugy rémlett neki, hogy ismeri ezt is. Igen, igen, ez a vezérigazgatója az intézetnek, amelyben ő, amint képzelé, főpénztáros.

És az öszes férfiú drága gyémánt nyakéket hozott az ő feleségének. Szívében óriási mód dühöngött a féltékenység, de úgy érezte, hogy neki mindehhez jó arcot kell csinálnia, mert

MEGSZÓKTETETT ARADI LEÁNY.

Szerelmesek — rendőr kézben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 5.

A ma este Budapestről Aradra tartó személyvonatra Békéscsabán egy aradi férfi és egy aradi leány szállottak fel egy „Közbiztonsági közege” kíséretében, hogy stilszerűen beszéljünk. Azért stilszerű itt a rendőr körülírása, mert az a pár, aki az ő diszkrét kísérete mellett Aradra tart, a büntető- vagy kihágási törvénykönyvbe ütköző cselekményt nem követett el. Legalább ók szentül meg vannak arról győződve, hogy soha Istennek és embernek tetszetősebbet nem cselekedett még ember a földön, mint az az ügyesen kiszelt, de ügyellenül végrehajtott szökés, melynek ók immár szenvedő hősei. A leány szülei, no meg a szöktető ur hitese felelősége (zárójelben meg kell említenünk azt a lényegtelen körülményt is, hogy az Aradra hozott kisaszonny u itára családapa és hitese férj) egészen másképp gondolkoznak erről a vasuti szállítmányról. Különösen Kővessi József borbély és fényképész ur romantikus érzelmét illeték már a rendőrségen a leány szülei és az ő oldalbordája itt leírhatatlan diszjellzőkkel, abból a prózai alkalomból, hogy Vcsab József ügyeletes rendőrtisztviselőnél megjelentek s arra kérték, hogy a rendőrség kerítse kézre az ő szökevény leányukat és a kisaszonny bizonyára direkt a menyországba kalauzol, negyvenkét esztendő, de a tények bizonyossága szerint lovagias szolgálatokra meg teljesen alkalmas és bigamiát elkövetni eltökélt férjet.

Egy jönevű aradi iparos az a mélyen megszeretett apa, (K. J. szobafestőről van szó,) aki tegnap éjfélig hiába várta jó meleg vacserával és barátságos szobával huszonkétéztendő leányát, aki még délután négy órakor azzal távozott hazulról, hogy a nagynénjéhez megy. Ejjéltájban tudakozódtak a nagynéninél, aki tágra nyílt szemekkel kérdezte: vajjon a kisaszonny nem ment e haza? Téle este hat órakor távozott az érte jött Kővessi társaságában azzal a kifejtéssel, hogy direkt a szülei Kossuth Lajos-utcai lakására megy.

Mint hogy ezt az állítást a már többször emlegetett tények homlokgyenest megcáfolták, K. elment Kővessi lakására s ott azt a felvilágosítást nyerte egy csöndesen airdogáló asszonykától, hogy bizony a borbély és fényképész ur még mindig nem tért

jának a disztítéséhez, mert ámbár közel járt a hatvan évhez, soha el nem mulasztotta volna, hogy karácsonyfát készítsen magának.

A plébános ur pedig hozzá látott a vacsorához.

Megszokta ugyan, hogy egyedül étkezzék, ma azonban, mivel karácsony este volt, sehogy sem izlett neki a nagy csend, a nagy magánosság. Talán még soha sem tűnt fel neki az egyedüllét ilyen nyomasztónak, pedig már java férfikorában járt. Az idén már a 36 ik életévébe lépett.

Ott hagyta hát az asztalt. Visszaült kényelmes karosszékebe, rágyújtott a csibukjára és elkezdett a saját sorsa felől gondolkozni...

Mennyivel más is volna az élete, ha nem lett volna pappá. Képzeltében maga előtt látta a karácsonyfát s a karácsonyfa alatt a nagyfejű borzas gyermekeket, odébb a szerető hitvest, míg ő mint boldog családapa hosszú hálokabátban ül a kényelmes hintaszéken. Milyen öröm is volna az élet, míg így...

De vajjon mi is lett a szép Mártából, a kinek ő diákgyerek korában annyira tette a szépet?...

És ez a visszaemlékezés kimondhatatlan keserű érzelmeket keltett a lelkében. Felébredt benne az önvád, hogy miért is lépett a papi pályára, mikor a rendes polgári életben is tudott volna magának tisztességes existenciát teremteni. Családot alapíthatott volna és most nem kellene a szép karácsony estét ily egyedül, ily elhagyatottan tölteni.

nem lehet, nem szabad a vezérigazgatóval ujjat húzni.

A felesége csak félvállról nézett rá, mintha ő nem is volna. Pedig hát mindazta pompát, mindazt a kényelmet ő szerezte meg neki... Igen, ő szerezte. De milyen áron?... Kezdett az elméje felvilágosodni, igen, igen, a becsület árán szerezte meg szép feleségének a sok kényelmet. Visszaült a beléhelyezett bizalommal. Idegen pénzhez nyúlt, lopott, sikkasztott, csak hogy ennek örületes szeszélyeit kielégítse. És az asszony ránézve még sem igaz feleség. Borzasztó még elgondolni is, udvarlókat tart magának és ezektől pénzelteti magát...

És azok a szegény szép gyermekek, akik oly gondatlanul játszadoznak ott... mi lesz azokkal?

Összeborzadt, ha rá gondolt azoknak a sorsára. Mi lesz belőlük vagyon és becsület nélkül? Atokkal fogják emlegetni apjuk nevét, aki tönkre tette az ő egész életüket...

Csak játszatok, játszatok én édes csemetém, gondolta magában...

De mi ez, elfojtott cuppanás... igen, igen, megcsókolta a vezérigazgató az ő feleségét... és neki mindezt nézni, tűrni kell, nehogy rá jöjjenek az ő nagy bűnére.

Hiszen így sem biztos egyetlen perce sem, soha sem tudja, mikor csap le rá a nemezis-sújtó karja.

Felesége és a vezérigazgató átmentek a másik szobába. A gyermekek ügyet sem vet-

haza. Minthogy úgy a csendesen sirdogáló asszonyka mint a tudakozódó apa sejtették, hogy Kövessia kisasszonynak már régebben udvarol, nem volt valami nehéz arra köveketetni, hogy mindkettőjük tavolléte szoros okozati összefüggésben áll.

A rendőrségre mentek s a rendőrség meg az éj folyamán megállapította és megselekedte a következőket:

Kiderítette, hogy Kövessia és K. kisasszony a nagyon lakása elől a 33-as számú bérkocsin távoztak. Az előkerített bérkocsi beismerto, hogy a párt az alkalmatlóságán vitte, de egyre azt hajtogatta, hogy Aradról nem távoztak el. Ezt a rendőrség egyáltalában nem akarta elhinni s azért a közel lévő városok rendőrségeit táviratilag arra kérte, hogy Kövessit és szőkevény ársát tartóztassák le s szállítsák Aradra.

Ma délelőtt a békéscsabai rendőrség sürgőnye, bár csak 10 szóból állott, bőbeszédűséggel mondotta el, hogy ott letartóztatták a keresetteket és kértükre az este kilenc órakor érkező vonattal Aradra szállítják Szerencsésen meg is érkeztek rendőri felügyelet alatt. A leányt az apja egyenesen hazavitte, a borbélyt pedig egyenesen a rendőrségre szállították. Amikor a felesége meglátta, először a nyakába berult, azután ellökte magától. Mindjárt föl is jelentette a férje urát ajkaszítás miatt, mert szerinte az ura eladta az ő 300 koronás fotografáló gépét 100 koronáért. A szöktető fotografust a rendőrségen tartották.

EGYESÜLETI ÉLET.

Turisták közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától —

Arad, január 5.

Az Aradi Turista Egyesület tegnap este 6 órakor tartotta az egyesület helyiségében rendezési, tizenegyedik közgyűlését. Schill József elnök szép szavakban emlékezik meg az elmúlt év eseményeiről s az egyesület kitartó, lelkes tagját, Schmidt János dr. elnök-igazgatót meleg szavakkal üdvözli.

Ezután Ritt Gyula titkár terjedelmes jelentésben számol be a lefolyt turisztikai év eseményeiről. Jelentéséből kiemelendő Arad-hegyalja feltárása, továbbá a megtett kirándulások, melyeken összesen 1097-en vettek részt, ezek közül 686 hölgy. Továbbá foglalkozik a sürgősen építendő kilátók, kiránduló telepek és menedékházak létesítésének ügyével. A tagszámról is beszámol, melyből látható, hogy a turisztika iránti ügy erősen fejlődik a kö-

nek rá. Ő ott ül magában elhagyatva, emésztő gondja közepette...

Elgondolja magában, hogy mi lesz, ha kitudódik az ő szörnű bűne. Az emberek, akiket megkárosított, őrlöngve szaladgálnak fel s alá. Kétségbeesésükben a hajukat tépik és borzasztó átkot szórnak ő rá, aki koldusokká, nyomorultakká tette őket.

Ő pedig a rideg börtön sötét falai közt fog szenvedni és ő is átkozza könnyelműségét s meg fogja átkozni a percet, amelyben e világra jött...

Kopogtatnak az ajtón. Nem tudja kimondani, hogy „szabad”, de azért az ajtó mégis megnyílik, belépnek a törvény emberei. Egyiknél súlyos rablánc van.

— A törvény nevében jöjj velünk! — mondá az egyik és durva kezekkel megragadták vállait...

— Plébános ur! plébános ur, ébredjen fel, már beharangoztak az éjféli misére, szólj az öreg Zsuzsa néni és erősen rázza az alvó papnak a vállait.

A plébános fölébredt. Zavartan hordá körül álmos tekintetét s szeméi megakadtak a kisdéd Jézus jószágos ábrázatán.

Megsemmisülve hullt térdre a szent kép előtt és bűnbánó alázatossággal rebegte:

„Hálát adok neked kis Jézusom, hogy azzá tevél, ami vagyok...”

zönségben. Az egyesületnek ma 687 tagja van és ebből 1908. évben 157 lépett be a tagok sorába. A közgyűlés a szépen megszerkesztett jelentést éljenzéssel vette tudomásul. A számvizsgáló bizottság jelentése után Schill József elnök szép szavakban köszönte meg a bizalmat, amelylyel az egyesület a tisztikart a múlt évben megajándékozta, kérte az egyesület további jóindulatát és a tisztikar nevében lemondott.

A közgyűlés az új választáshoz Záray Ödönt választotta korelnökül. kinek vezetése alatt az új tisztikar így alakult meg:

Elnök: Schill József. Társelnök: Záray Ödön. I. alelnök: Knar Lajos. II. alelnök: Ifj. Nachtnébel Ödön. Főtktár: Elemér Gyula. Ellenőr: Szablóczky János. Igazgató: dr. Schmidt János. Titkár: Ritt Gyula. Jegyző: Erdélyi Gyula. Pénztáros: Virth János. Mérnök: Szabó István. Ügyész: dr. Lukács Lajos. Orvos: dr. Austerweil László. Gazda: Steiniczter Dezső. Számvizsgáló bizottsági elnök: Kovács Gyula. tagok: Ditrichstein Bernát és Szilárd Győző. A választmányi tagok a központban negyvenen, a vidéken pedig tizenegyen vannak.

Az amerikai párbaj.

Ki kényszerítette öngyilkosságra Pothof Jánost?

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától —

Arad, január 5.

A szombat este öngyilkosságot elkövetett Benoid-gazgyári tisztviselő, Pothof János állapotában változás nem állott be. A golyókat a kórház orvosai még nem távolították el s így a beteg még mindig élet halál között lebeg.

A rendőrség még ezideig nem tudta kinyomozni, vajjon ki volt az, aki Pothofot amerikai párbajra, illetve az öngyilkosságra készítette. A hátrahagyott levelek erre vonatkozólag, mint azt megirtuk, semmiféle utbaigazítással nem szolgálnak.

A rendőrség tegnap adta át az öngyilkos apjának a neki címzett levelet. Ebben bucsút vesz a fiu szüleitől, bocsánatukat kéri s te tét azzal indokolja, hogy becsületbeli tartozást rótt le. Az öreg Pothofot is kihallgatták az amerikai párbajra vonatkozólag.

Azt mondotta, hogy fiának Kohn József és Szaburek Béla nevű barátjai elmenték előtte, hogy egyszer négyen voltak együtt s elhatározták, hogy golyót huznak azzal a célzattal, hogy aki a fekerét hozzá, az agyonlövni magát. A rendőrség Kohn megidézte, kihallgatták s azt vallotta, hogy csak tréfából mondta ezt el Pothofnak.

Az öngyilkos nővérét is kihallgatták. Ennek a vallomása szerint fivérének egy tisztihelyettség volt afférje s ebből keletkezett az amerikai párbaj. Mikes Gábor dr. ma újból megjelent a kórházban s az öngyilkostól vett vallomást. Ugyanazt mondotta, amit első kihallgatásakor, hogy egy éltesebb uriemberrel 1907. december hónapban nővare megsértése miatt összeszólaikozott és tavaly Szilveszter éjszakán vívott vele amerikai párbajt, amely alkalommal ő huzta a fekete golyót.

Szilveszterkor kellett volna elkövetnie az öngyilkosságot, de ellenfelétől haladékot kért, hogy mulathasson. Az ellenfél nevét nem árulta el.

Amiről beszélnek.

Két válasz története.

*

A pikáns krónika fejezetei egy nagyon érdekes esettel gazdagodtak a napokban Aradon. Szereplői a város előkelő társaságában jól ismert egyének és annyian vannak, hogy akár két külön históriát lehetett volna írni. De mi nem farkodánk és egyszerre mondjuk el mindkettőt, egyrészt, mert szerves kapcsolat fűzi egymáshoz a két esetet, másrészt, mert a közönség megianulja ebből a történetből, hogy nemcsak házastársak szóltak egymástól elválni, hanem olyanok is, kiket semmi más nem fűz egybe, mint — a szabad szerelem.

„Ein Jüngling liebte ein Mädchen“ kezdésé Heine a mesét. És bár nem vagyunk Heine, mi is így kezdjük el. A bohém lelkű ifjú — egy Aradon jól ismert fiatal kereskedő — aki elvi ellensége volt minden házasságnak, úgy segített magán, hogy kedvesét tartott. Ez elég mindennapos dolog, még közönségesebb azonban az, hogy a kedvese sem hercegnő, sem grófkisasszony nem volt, hanem — kávéházi tündér.

Nagyon sok ideig (ami legalább is öt hónap volt) turbékoltak boldogan együtt. A fiatal ember elhalmozta a nőt figyelmességével és a nő viszonzásul elhalmozta szerelemmel. Ezzel azonban a nő még nem elégedett, meg hanem különösen az utóbbi időben ő is ajándékokkal lepette meg a férfit. Ez az ajándékozás szegyet ütött a fiatal ember fejébe, gyanakodni kezdett, de semmi pozitív adatot felfedezni nem tudott. Ma azonban megtudta, hogy a kedvese hűtlen hozzá és a boldogságával együtt megdöntve látta annak a régi axiómanak igazságát is, hogy nemcsak a hű feleségek, de a szeretők is — csalnak. Nem kellett neki se ügyvéd, se bíró, fel is ut, le is ut — és ezzel elvált.

Ime az egyik mese, amelynek keretében pompásan illeszkedik egy másik válasznak a története. A két történet között a szerves kapcsolatot — könnyű kitalálni — a nő képezi. Emondjuk ezt az esetet is minden cífrázat, nagyítás nélküli. Légyegében ez is eléggé mindennapos história — „eine alte Geschichte“ folytatna Heine. De mert ismét új, hát elmondjuk.

Volt Aradon egy hivatalnok, akit nemcsak hivatalos körökben, hanem a társadalmi életben, sőt írói társaságokban is jól ismernek és aki néhány év óta egy Arad melletti nagyközségben él. Meg is nősült és aradi kereskedő leányát bírja feleségül. Az ünnepek alatt bejőttek Aradra és mialatt neje otthon a szülői házában a viszontlátás örömeit élvezte, addig a férj egy görbe éjszaka gyönyöreire gondolt. Azaz nemcsak gondolt, hanem határozott helyesebben nem határozott, hanem tett is. Ement az egyik vendéglőbe vacsorázni, de nem egyedül, hanem egy nő társaságában, akit már régebről ismert és aki nem volt más, mint az első történet hősnéje: a kávéházi tündér. Javában vacsoráztak, amikor hirtelen kinyílt az ajtó és belépett ráta az após, anyós, feleség, sőt sógornók is. Az erkölcsregényekhez szokott közönség most persze azt hiszi, hogy a meglepett férj az a-zial a a bujt, vagy kámforra változott, vagy tudom is én mit „csinált” ijedtségében. Nohát aki ezt hiszi, csalódik. A mai farjurunk szépen ülve maradt és nyugodtan csak annyit mondott:

— Látod esibikem, ennek válasz lesz a vége.

Majd a lehető legnagyobb flegmával mutatni kezdte a nőnek:

— Az a kis szőke asszony a feleségem. Nagyon kedves, jó természetű. Tőle balra az a jószágos arca öreg ur az apósom. A két leány — ugye csinósok — a sógornéim. Az a nagy kalapos, villogó szemű néni pedig — az anyósom. Pech, pech!

Azután nyugodtan folytatta a vacsorát, fizetett és a nével együtt távoztak.

Es a férj jó jónak bizonyult. Az esetnek való
por lesz a vége. Hogy is fejezi be Heine:

„Und wenn sie just passiert . . .“

Ne de azért senkinek sem fog megszabadni a
szíve.

Egy zsüri-tag

a konyhakiállításán.

Megírta rég a Peszter Zsornál:
Hogy nincsen jobb a jó gyomornál.

Hol sok a sült, a nyaladék,
A gyomor akeióba lép.

A hal mellett nem megy nyugton tova,
Minden tortához van egy jó szava.

Es tudja Isten, mi van abban,
Hogy megigézi egy-egy kappan.

Egy-egy nagy pulyka, egy-egy jéree,
A parfék tálak jeges bérce.

Művészetre vall valamennyi, —
De nagyobb kunaszt azt — végigenni!

AZ ARADI KÖZLÖNY NAGY KÉPES NAPTÁRA.

Az Aradi Közlöny Nagy Képes
Naptára, mint minden esztendőben, úgy
az 1909. évre is gazdag tartalommal,
és a pompás illusztrációk egész töme-
gével jelenik meg. A naptárt január
első napjaiban szétküldjük úgy vidéki,
mint helybeli előfizetőinknek.

Az Aradi Közlöny Nagy Képes
Naptárát megkapják összes előfizetőink,
azok is, akik január elsején léptek elő-
fizetőink táborába. Hogy a több mint
negyszáz oldalas naptár szétküldése
körüli fennakadás ne legyen, azért
kérjük azokat az előfizetőinket, akik
hátralékban vannak, hogy a hátralékos
összeg beküldését el ne mulasszák.

Aradi Közlöny
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Az olaszországi földrengés.

A messzinai nagy temető.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 5.

A messzinai és kalábriai táviratok még
mindig újabb és újabb részleteket jelenté-
nek a páratlanul álló, végzetes katasztró-
fáról, melyekből lassankint teljes valósá-
gában láthatjuk a délolaszországi pusztu-
lás mérhetetlen nagyságát. Az olasz kor-
mány, az idegen hatalmak nagymérvű tá-
mogatásával, minden rendelkezésre álló
eszközzel igyekszik enyhíteni a menekül-
tek nyomorán és szenvedésein. A hajók
tömegesen szállítják a sebesülteket a ka-
tasztrófa által sújtott vidékekről. A leg-
szomorubb helyzet Messzinában van, ahol
a katasztrófa legmegrendítőbb jelenetei
játsszódnek le.

Az újabb tudósítások között van egy
magyar útasnak, Illés Zsigmond volt aradi
lapszerkesztőnek levele is, aki a katasz-
trófa idején Szicília mellett hajózott.

Távirataink itt következnek:

Mentési munkálatok.

Messzinából jelentik: Palermo és Mesz-
szina között a vasúti összeköttetés újra
helyreállt. A kikötőt hadihajók és keres-
kedelmi gőzösök zeufolásig megtöltik. A
segélyakció ma már jobban van szer-
vezve. A kevésbé szenvedett külvárosok
lakosai között élelmiszereket osztottak
szét. A palermói, génuai és egyéb váro-
sok tüzoltósága élénken résztvesznek a
mentési munkálatokban. Fulci Nicola kép-
viselő holttestét megtalálták a romok
alatt. A romok eltakarítása közben egy
papagáj hangját hallották. Kutattak azon
a környéken és egész családot életben
találtak meg. Egy másik családot csekély
sérülésekkel emeltek ki a romok alól. A
gyöngye földlökések még egyre érezhetőek,
ezek következtében a megrongált házak
végkép összeomlanak. A romokat fertőtle-
nítő szerekkel fecékendezik be, hogy a
bullabüz káros hatását ellensúlyozzuk.

A segélyakció.

Washingtonból jelentik: Az amerikai hadi-
flotta első hadosztálya utasítást kapott, hogy
Nápolyba menjen és vegyen részt a mentési
munkálatokban. A többi hajót a középtenger
különböző pontjaira osztják el. Az amerikai
Vörös Kereszt Egyesület a római bizottságnak
táviratilag 390.000 dollárt küldött egy gőzös
kibérlésére, hogy élelmiszereket vigyen a föld-
rengés sújtotta vidékre és szállítsa onnan el a
menekülőket.

Washingtonból jelentik: A kongresszus ösz-
szesen 800.000 dollárt szavazott meg az olasz-
országi károsultaknak. A Messzinába küldött
élelmiszerek és egyéb segítőszerek 300.000 dol-
lárnyi értéket képviselnek.

Rómából jelentik: A „L'Italia all' Estero“
című kül- és gyarmatpolitikai lap a külföldön
élő olaszokhoz a következő felhívást intézte:

— külföldön élő olaszok! Hozzátok akik
mindenkor elől jártatok az akaratban, szilárd-
ságban, szeretetben, szolidáris és testvéri jó-
ságban, hasson el kérelmünk és érintsen ben-
neteket épen oly élénken, mint hazánk képe,
amely bennetek él, mint a halál s fájdalom bi-
zonyossága, amely az olasz népre sújtott. A fáj-
dalom, amely titeket eltölt, legyen ösztönzője
égő és dolgozó hazafiságtoknak és szolgáljon
például az egész világnak arra nézve, amit

tenni képes a lelkesült emberszeretet, amely
fajunkban él, amelyről hisszük, hogy a ka-
tasztrófa romjaiból erősebben fog kikerülni,
mint volt. Száraitatok fel a könyveket, olaszok,
távol élő testvéreink! A könyörtelenség an-
gyala bontsa ki ragyogó szárnyait elpusztult
városaink és mezőink felett. Fényes jövő vár
megtörtetlen népünkre, amely a borzasztó ösz-
szeomlásból az élet és egyetértés új erőt fogja
nyerni a jövőre nézve. Küldjétek azonnal kon-
zulsainkhoz az adományokat, amelyeknek fel-
ajánlására szívetek sarkall benneteket. Az em-
berek és népek ereje nő a fájdalomban. Szíve-
tek egynek fogja érezni magát a hazával, amely
a borzasztó év végén áldásával és kérelmével
fordul hozzátok.

Nehézségek.

Messzinából jelentik: A Banca Commer-
ciale pincéjében három fegyencruhát talál-
tak. A bank aranykészletéből eltűnt husz
millió lirát megtalálták. A Banca d'Italia
letéteit sikerült a tüztől elszigetelni.

Rómából táviratozzák: Messzinából je-
jelentik: A városháza előtt, hol a sebesül-
teket bekötöztetik, halottak és sebesültek
nagy összevisszaságban hevernek. Az or-
vosok munkáját nagyon megnehezíti, hogy
a kötszerek és orvosszerek távolról sem
állanak olyan mértékben rendelkezésre,
mint azt az óriási szükséglet megköve-
telné. Sok sebesültet e miatt narkozis-
nélkül kellett amputálni. Ami az orvosok
idegeit is próbára teszi. A városban kő
kövön nem maradt. Azt a csatornát, mely
Messzinát köépen kettészeli, a törmelék
egészen megtöltötte. Az utcákon a törme-
lék az emeletig ér. Mindenfelé kutyák ál-
tal megrágcsált holttestek és hullarészek
hevernek halomszámra a romhalmakon.
Eddig 20.000 halottat temettek el és még
10.000 vagy ennél is több várja az el-
takarítást. A rothadó hullák borzasztó
szaga egészen megfertőzte a levegőt és
az embereket és állatokat egyaránt elűzi
a pusztulás színhelyéről.

Messzinát fölépítik.

Rómából jelentik: Orlando igazságügy-
miniszter egy interjuban kijelentette, hogy
Messzinának újra kell épülnie és felsó-
rolta azokat az intézkedéseket, amelyek
az igazságügyi kormányzat újjászerve-
zésére a tulajdon viszonyok rendezése
céljából szükségesek. A miniszter a ten-
gerészek és a katonák önfeláldozó működé-
séről a legnagyobb dicsőréttel szólott. Ha-
valaki figyelmezteti őket, hogy hangot
hallott, rögtön a mentési munkálatokhoz
látanak és egész éjjeleken át dolgoznak. A
királyról azt mondta a miniszter, hogy
megrongált vagy beomlásal fenyegető há-
zakba ment anélkül, hogy ügyet vetett
volna rá, hogy mily veszélynek teszi ki
magát. A király sajátkezűleg kötözött be
sebesülteket és segítségére volt az orvo-
soknak az operációnál. A miniszter azután
Messzina újraépítésére tért vissza és
hangsúlyozta, hogy helyesebbnek tartja,
ha a várost magánkezdeményezéséből építik
újra. Az állam abban a helyzetben lesz,
hogy igen kedvező feltételek mellett bo-
csáthat pénzt rendelkezésre.

A hős királyné.

Rómából jelentik: A királyné az utóbbi napokban hősiességének gyönyörű jeleit adta. Magtörtént például, hogy mikor a hajón betegeket ápolott, egyszerre hozzárohant egy sebesült és elkéserevve így kiáltott:

— Olyan nagy a szerencsétlenség, hogy jobb meghalni!

Mikor ezt a kiáltást egy ágyban fekvő asszony meghallotta, kiugrott ágyából és a tengerbe akarta magát dobni. A királyné kiált karral ugrott eléje, hogy megakadályozza szándékában. Az örült asszony ekkor *nekiment a királynénak* és úgy beleváste körmeit a királyné mellébe, hogy nyomában vér serkent. A királyné, bár nagy fájdalommal volt, folytatta a betegek ápolását.

Megrendítő részletek.

Rómából jelentik: A szerencsétlenek helyzete Messzinában kétségbeejtő. A megmenekültek és még Messzinában levők nagy része örvongve szaladgál az utcákon. Egy szerencsétlen öregasszonyt beteggé tette a rémület, de semmiképp sem akarja elhagyni Messzinát.

— Alattam vannak eltemetve gyermekeim és férjem, — mondja — én is itt akarok meghalni.

Egy fiatal leány nem akar a mentőkkel menni, mert félig meztelen és szegényli magát. A megmenekültek legnagyobb része különben hiányosan van öltözve. Szinte mulatságos volna, ha nem lenne olyan borzalmas a története, amint a férfiak szoknyákban, az asszonyok pedig katonai uniformist öltve mászkálnak az utcákon. Az ember azt hinné, farsangi jelenetet lát.

Sok menekült ember a *borzalomtól eszett vesztette*. Egy fiatal ember felesége már feloszlásnak indult holttestét ringatta ölében, altató dalokat énekelve. Mikor el akarták tőle venni, dühöngeni kezdett. Sok menekült a rémülettől, vagy mert családját elvesztette, *öröglyös lett*. A szicíliai örültek háza alig tudja befogadni az elmebajosokat. *Somenka* képviselő, mikor megtudta, hogy elpusztultnak hitt bátyját kimentették, örömben örvongeni kezdett úgy, hogy meg kellett kötözni.

A Messzinába vezető tengeri utat egészen ellepték a cápák, amelyek áldozatokra lesnek.

Rómából jelentik:

Ma sok olyan embert mentettek ki a romok alól, akikről már azt hitték, hogy meghaltak. Egy fiatal ember, akit félholtan húztak ki, amikor felnyitotta a szemét, ezt mondta legelőször:

— Cigaretta kérek.

Egy fiatal leány a romok között kutatott. Azt gondolták, hogy a fosztogatók közé tartozik és el akarták hurcolni.

— Ne bántsanak — könyörgött — inkább segítsenek kimenteni anyámat. Itt van a romok alatt.

A leánynak igaza volt, az anyja ott feküdt a romok között — éve.

A hatóság a halottak számáról a következő hivatalos jelentést adta ki: 140 ezer pusztult el; ebből 75 ezer messzinai, 40 ezer reggiói, 25 ezer pedig idegen.

Magyar utas a katasztrófáról.

Triesztből jelentik: Az „Adria” társaság „Tisza” nevű gőzöse Szicília alatt járt, mikor a földrengés történt. A hajón volt *Illés Zeigmond*, a kereskedelmi muzeum északafrikai levelezője, aki visszatérőben volt Európába.

— A december 28—29-ike közti éjszakán — így beszéli — a tengeren szinte nyomasztó, mélységes csend uralkodott. Feltűnő volt, hogy a tenger hirtelen erős hullámszába csapott és a légnyomás meglepően alacsony fokra szállt. Valamennyien azt következtítettük, hogy rendkívüli dolog történt. A máltaiak kétségbeesése is óriási volt, mert tartottak tőle, hogy a föld és a tengerrengés megújulásakor Málta is áldozatul esik. A máltaiak különben is sok hozátartozójukat veszítették el, mert Sziciliában állandóan sokan tartózkodtak Máltából. Későbbi utunkon is rossz tengerrel küzdöttünk. A víz annyira hullámos volt, hogy a hajócsavar kiemelkedett a vízből és a levegőben forgott. A szélvihar egyre nagyobb lett. Csak éjjel-nappali munkával lehetett megakadályozni, hogy neki ne vágódjunk valami szirtnek.

Magyarok küldeménye Messzinába.

Magyarországon is megmozdult a részvét az itáliai rettenetes katasztrófa áldozatai iránt. Hírlik, hogy az országgyűlés nagyobb summát fog megszavazni a sujtottak számára. De addig is, míg összeül a Ház, Budapest előljár a jó példával.

A városi tanács mai ülésén ugyanis *Bárczy István* dr. polgármester utasítására *Almády Géza* tanácsnok javasolta, hogy terjesszen a tanács indítványt a közgyűlés elé, hogy szavazzon meg *harminceszer kronát a déliolaszországi földrengés áldozatainak*.

Ezt az indítványt a csütörtöki közgyűlés elé terjesztik.

Bécs városa tudvalevőleg csak huszezer kronát adott e célra.

Budapestről jelentik: A magyar szent korona országai Vörös Kereszt-egylet budapesti VIII. kerületi választmánya csütörtökön este fél 6 órakor *Dr. Hatvani Géza* egyetemi magántanár elnöklésével ülést tart a VIII. kerületi előljárási tanácstermében. Az ülésen a választmány megállapítja azokat az intézkedéseket, amelyeket az olaszországi katasztrófa alkalmából a Vörös Kereszt-egylet nálunk is kötelességszerűen tenni óhajt. Az egyesület vezető köreiből valószínűnek tartják, hogy a magyar Vörös Kereszt-egylet is egy kolóniát fog elküldeni Sziciliába, hogy a nemes mentési munkálatokból szintén kivége a részét.

Maniu Gyula a nemzetiségiek jövőjéről.

Érdekes politikai nyilatkozat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 5.

Az aradi *Tribuna* holnap megjelenő karácsonyi számában igen érdekes nyilatkozatokat közöl *Maniu Gyulától*, a román nemzetiségi párt egyik vezető politikusától. Alkalmunk van a nyilatkozat főbb részeit az alábbiakban közölni:

Maniu első sorban kijelentette, hogy teljes bizalommal van a magyarországi románok sorsa iránt. Biztosra veszi, hogy korábban, vagy később, de a magyar kormányok kénytelenek lesznek a románok követeléseinek eleget tenni. Nem féltik tehát a román aspirációk sorsát, de inkább tartanak attól, hogy valamelyik kormány *illetéktelen frakciónak adja* az engedményeket, például *Burdeáék*nak vagy *Babesék*nek. E vívmányoknál még fontosabbnak tartja Maniu azt, hogy a román képviselőknek kellő politikai befolyást adjanak, mert csakis ennek segítségével lehet az engedmények végrehajtását biztosítani.

Beszél ezután Maniu a románság gazdasági céljairól. Nem tartja lehetőnek, hogy a jövőben a románság egy erős középosztályt teremtsen; a magyar középosztály is nagy bajokkal küzd és a magyar kisipart és kiskereskedelmet is csak meesterséges uton, állami szubvenciókkal tartják fenn. A jövő osztálya a *proletáriátus*; a nemzetiségieknél is azé a jövő.

Gazdasági törekvéseinkben — végző Maniu — erős központra van szükségünk. Legalkalmasabb volna erre *Gyulafehérvár*, amelynek a románság közéletében történeti multja is van. A gazdasági központ azután a politikai téren is erősítő hatást fog gyakorolni.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.**A színház műsora:**

Szerda: Délután: *Tatárjárás*, operett. Este: *Cigány*, népszimű. Ujházy Ede vendégfelléptével. (A bérlet)

Csütörtök: Pont Biquet család, vigjáték. Ujházy Ede vendégfelléptével. (B bérlet).

Péntek: A megboldogult, bohózat. Ujházy Ede vendégfelléptével.

Szombat: Orfeusz az alvilágban, operett. Uj bemutatással. (A bérlet).

* **Ujházy Ede vendégjátéka.** A mester ma „A titok” Jouvenel-jében gyönyörködött a közönséget. Az aradi publikum már ismeri Ujházy végtelenül kedves Jouveneljét, mely ma ép úgy megkapott mindenkit, mint mindenkor. Tiszta szeretettel ünnepelték a nagy művészt, aki alig győzte megköszönni az ovációkat. A mai előadás minden tekintetben kielégítette a közönséget. *Szendrei, Dellá, Kápolnas* Juliska, *Harmath* Józsa pompás együttest produkáltak, *Follinuszmet* nyílt színen megtapsolták. Pompás volt *Benkő* Gizi a kis Róbert szerepében. Kis szerepekben *Benkőné* és *Kőrösi* Juci tettek.

H. G.

* **A képzőművészeti kiállítás utolsó napja van szerdán.** A közönség érdeklődése ma fokozott mértékben nyilvánult meg a szép tárlat iránt; művásár is történt ma; *Csiky* Tivadár dr. megvette *Pataky* László „Kakorlótörés” című képét és több képre folyik az alku.

* **A Kőlcsey egyesület ötödik felolvasása** tárgysorozatában a társadalmi fejlődés néhány jellemző részleletét fogja magyarázni. „*Külködő asszonyok*” lesz a címe *Prohászka* László dr. felolvasásának, melyben a radikális haladás nőtüpusait szembeállítja az egyenletes fejlődés női híveivel. *Teller* Kálmán hírlapíró *A magyar proletárvétség* cím alatt arról fog beszélni, mint szólalt meg a forrongó, fejlődő mai társadalom másutt és nálunk a költés szép formájában. Vegli képekben is be fogja mutatni *Jankó* Gyula, mint változik és nyilatkozik meg a tömeg élek széppéérke az épitőművészetben, az utca hétköznapi és ünneplő formájában. Közből egy fiatal művészlélek fog a saját evolúciójáról tanúságot tenni. És a kis *Weil* Magda, aki tanára *Unger* Mórnak, zongora kísérlete mellett fogja hűgűdül eljátszani *Hubay* Jenő *Carmen* ábrándját. Akik nem tagjai a Kőlcsey-egyesületnek, a könyvkereskedésekben előre is megvásárolhatják belépő jegyüket.

* **Ünneplő előadások.** Holnap, viskereszt napján két előadás lesz a színházban. Délután mérsékelt helyárak mellett *Kálmán Imre* nagyszerű, vonzó operettje, a *Tatárjárás* kerül színpadra a régi jó szereposztásban. Este a *Cigány* című hatásos népsziművet játékosan. Az est előadásnak főérdeklődése *Ujházy* Ede néző felépése lesz. A mester a népszimű címszerepét játékosan, amely egyik legkiválóbb alakítása.

* **Orpheus az alvilágban.** Szombaton érdekes repis lesz a színhásban. Egy régi kedves operát et elevenítenek fel, amely annak idején diadalmas sikert aratott. *Orpheus az alvilágban* kerül színre szombaton, Offenbachnak, a Hoffmann mesél és Szép Heléna szerzőjének legbájosabb kompozíciója. Az operát teljesen új beállításával és érdekes újításokkal kerül színre.

* **Verdi Othelloja.** A színház legközelebbi zenei eseménye Verdi világhírű operájának, az *Othello*-nak előadása lesz. A színház énekes személyzete nagy ambícióval készül az operára.

* **Élt őz a színpadon.** Kolozsvárról írják: A kolozsvári Nemzeti Színház operette-személyzete most az „Erdész-leány“ (Förstel-Christel) című bécsi operettre készül. Dr. Junovics Jenő, a millióknek megfelelő hangulatkeltés céljából, a budapesti állatkertből egy szelíd élő őzet hozott. Hogy az erdők e kedves lakója megszokja a villammal világított festett fák világát, neki is napról-napra részt kell venni a próbákon. Képzeltető, mennyire becézik a szereplők a szépszemű őzikét, mely már is annyira hozzá szokott környezetéhez, hogy nem fél senkitől, semmitől.

A NAGY BÁL.

Annyi izgalom, készülődés, tervezgetés után végre ma este meg volt az első bál és ezzel együtt beköszöntött hozzánk Karnevál öfensége, ez a bohém, örökifjú ideál. Beköszöntött hozzánk annyi jókedvvel, annyi pompával, fényvel, hogy — ha más bállal, mulatsággal nem is lesz az idén képviselve — a ma esti bevonulása sok időre feledhetetlen lesz mindazok előtt, kik ebben részt vettek.

A ma esti bevonulót, az idény első bálját, az aradi izraelita jótékony nőegylet rendezte. Annyi ötletet, kedvességet halmoztak ma este egybe, hogy akár tíz bál is kitelt volna belőle. Volt itt minden, „mi szem-szájnak kelleme.“ Gyönyörű asszonyok, viruló leányok — a szemnek; konyhaművészeti kiállítás — a szájnak. De a fülnek, szívnek sem maradt adósa a nőegylet: volt hangverseny is, jobban mondva kabaré, melynek művészi színvonala vetekedhetik akármelyik hivatásos kabaré színvonalával. És utolsó programjaul ott volt a tánc kivirágos virradatig. Ennyi élvezni való is sok egyszerre egy szegény halandónak, hát még ezen felül az est jellegzetes kluja, amely olyan kedvessé, intimmé, gyönyörködtetővé tette az egész estét: a kék selyem frakkos és rózsaszín direktóáros leányok serege.

A kék frakkos leányok jelképezték azt, hogy a ma esti bálon a hölgyek a rendezők, ők az urak, a hatalmasak a parancsolók. Mennyi szimbólum a mai társadalom nőmozgalmaiból, mennyi előmotívum a jövő zencjéhez. És a sikernek nagy része is ebben a nőrendezésben rejlik. Abban tudniillik, hogy nem blazirt, elkényszeredett, enervált fiatal emberek rendezték, de buzgó, feladatuk nemességétől áthatott leánysereg és frakkosok, frakk nélküliek egyaránt ugyanazon nemes buzgalommal munkálkodtak az eredményen, ugyanazon lázas igyekezettel ostromolták a sikert. Ennek az ostromnak nem lehetett ellentálni. Megnyiták a szívek és megnyiták a tárcák és Neumanné Fürst Mária urnő, kit a rendezésben és a sikerben egyaránt az oroszlanrész illet meg, megelégedéssel konstataulta, hogy valóban pompás eszme volt a rendezés munkáját leánykezekbe tenni, mert Arad egész, valamirevaló fiatallása nem tudta volna ily töké-

letes diadalra vinni a nemes ügyet, a szegények ügyét, mint a nőegylet lelkes leány- és asszonygárdája, élén Neumanné Fürst Mária elnöknővel, Szabó Albertné pénztárnokkal és a választmány többi tagjaival. Ennek tulajdonítható a fényes anyagi eredmény, amely az 5000 koronát meghaladja.

Az estélyen ott volt Arad társadalmának színe-java. Megjelent *Dálnoki Nagy* Lajos alispán, bélafalvi *Fekete* Miklós vezérőrnagy, Szabó Zoltán, *Kristyóri* János, és még számosan.

Az estély részleteiről a következőkben számolunk be:

A konyhaművészeti kiállítás.

Már nyolc óra felé kezdett özönlenni a közönség. Az első áldozatok elfogadására két oltár állott a nagyterem ajtajában, mely mellett hölgyek árulták a paspar-tout.

Félkilencor már alig lehetett mozogni a teremben és kezdetét vette a konyhaművészet remekeinek megtekintése. Arany János leírásából többé-kevésbé mindnyájan ismerjük Edward király walesi lakomáját. Nos, Edward király, a jó öreg Edward bizonyára hatot fordult sirjában és mérgében, mert a montgomery-i híres lakoma étkei nyomába se jöhetnek azoknak a remekműveknek, amelyeket itt szemléltünk és bámulattal hajtuk meg fejünket aszakácsolme találékonysága és fölénye előtt. Itt egy művészileg készített hajó... kéménnyel és záclócskával, melyen a felirat áll: „Egyetek, hogy a szegények is ehessenek“ (Neuman-Fürst Mária urnő műve); ott egy kis, a legprecízebben felépített házikó, majd fácánok, vadlibák, őzek mind megrakva; azután halak, vadak és szárnyasok, torták, sütemények és egyéb nyalánkságok óriási tömege, a legfortélyosabb változatokban. Eiffel-tornyok marhanyelvből, Mont-Blanc-torták és Simplon-alagutak s a jó isten tudná még elsorolni azt a sok műremeket, mely a kiállításnak művészi jellegét megadta. Valóban nehéz dolga volt a zsűrinek, melynek élén gyoroki *André-nyi* Károly állott s mely lelkiismeretes bírálat után a következőképen ítélte:

1. *Funkelslein* Józsefné (aranyérem).
- 2a) *Montag* Sándorné (ezüstérem).
- 2b) *Neuman* Alfrédné (ezüstérem)
3. *Fuchs* Ignácné (bronzérem).
4. *Stauber* Józsefné (bronzérem).

Elismerő oklevelet kaptak: *Otenberg* Tivadarné, *Schreyer* Viktorné, dr. *Groszmann* Alfrédné, *Aussewail* Zsigmondné, özv. *Fényes* Ignácné, *Löbl* Gyuláné, *Cukor* Lászlóné, *Börm* Gézáné, *Wallfisch* Arminné, dr. *Tisch* Morrié, *Vajda* Istvánné, *Radó* Gyuláné, *Kaufmann* Matyásné, dr. *Singer* Janosné, dr. *Schuster* Henrikné, *Seidner* Bernáné.

Minden dicsőség csak mulandó. Elpusztult Róma és rombadőlték a konyhaművészet remekei is. Miután a szemek beteltek a gyönyörködéssel, a gyomorokra került a sor. Barbár kezek megragadták a tálakat és iszonyu pusztítást vittek végig bennük. Összedőltek a torta-hegyek, megrendültek a nyelvtornyok és a sajt-piramisok; egyformán késélre kerültek a vadak, halak, pástétomok és Gerbeaud remekei. Óriási éttermmé változott a bálterem, tányérsörömpölés, kés- és villa-zaj töltötte be a léget, a pincérek szerepét pedig bájos asszony és leánysereg tölté be. A kedves pincérsereg lekötözö szeretetreméltósággal kényszerített tányerunkra egy-egy pulykaféhérjét, vagy őzcombot, egy szelet Zacher- vagy datolya-tortát, vagy narancs-óriást és mindezért csak némi szerény borralalót fogadtak el. Eltűnt minden feszesség, minden fagyosság és a jóllakottság pompás érzetével vártuk az est második részét, a kabarét.

A Kabaret.

A szem és a gyomor után a szellemre került a sor. Es, hogy a szellemi táplálék, melyet a nőegylet nyújtott, nem maradt a prózai mögött, bizonyítja az a lelkes hangulat és zugó tapsvihár, mellyel a közönség a szereplők mindenikének működését honorálta. Es erre a zugó tetszésre mindenikük méltán rá is szolgált.

Fodor Zsigáné urnő, aki már gyönyörű zöld kosztümjével is feltűnést keltett, hivatásos művésznőket megszégyenítő biztossággal és közvetlenséggel mondta el prólogját, azután a conferálásban Nagy Endrével kelt versenyre, melynek sikerét mi sem bizonyítja jobban a harsogó derütségnél, mellyel a közönség szellemes apersziút és megjegyzéseit fogadta.

Második szám: *Bing* János éneke volt, aki az ő ismert művészetével adott elő két dalt.

Most egy elragadó japán gésa, *Löwy* Rózsi lépett a pódiumra és behizelgő csengő hangon énekelt el egy pár hazájabeli nótát, a tengeren túli nemzet iránti rokonszenvünket a legnagyobb mérvben felkeltő, lebilincselő bájos előadásban. A dal hatását kedves, grációz táncsal növelte, *Rösz* Lenke diskkrét, finom kísérete mellett. Dal után próza következett *Herczeg* Ferenc „Bekvartélyozás“ című monológját adta elő élénk derütség közt nagy ügyességgel és szeretetreméltósággal *Kovács* Terike. *Singer* Rózsi, a következő előadó a kuplézás terén mutatta be eddig még rejtett, elragadó tehetségét. Végül piéce de resistance-ül *Deutsche* Andorné urnő következett, ki a kabarét jelleghez illő dalokkal ragadta el a közönséget és fokozta az amugy is lelkes hangulatot a csapongó jókedv tetőpontjáig. A kíséretet nagy rutin-nal *Seidner* Frigyes dr. látta el.

A tánc.

Ezzel véget is ért a kabarét. A székeket és asztalokat kivitték, a cigányokat behozták s az ifjuság is sietett behozni azt, amit addig elmulasztott: táncolt fáradhatatlanul, lelkesen. Nem voltak itt unatkozó, blazirt ifju-vének, a terem közepét nem foglalta el a „majomsziget“-nek nevezett és közellenszenvnek örvendő csoport s akinek a természet csak podagramentes lábszárakat adott, annak akarva nem akarva táncolnia kellett. A frakkosok és directoirosok bájos gárdája nem hagyott senkit sem pihenni, kifürkészték minden zugot, minden rést és a folyosóról és a gardróbból is előhúzták és mulatásra kényszerítették a legmegrögzöttebb unatkozókat is. Mikor e sorokat írjuk, még javában döngetik a bálterem parkettjét és kilátás van arra, hogy nyolc óra előtt nem is lesz távozás. Legalább is ez *Brown* Gusztávnak, a derék és figyelmes hotelier-nek nézete, aki a reggeli káposztalevesek készítésére a rendezetet már kiadta.

(A hölgyek névsora.)

Az estélyen jelen volt hölgyek névsora a következő:

Urasszonyok: Neuman Danielné, dr. Robitschek Gusztávné, Töner Józsefné, Basa Simonné, dr. Múlek Lajosné, Lösz Rozsáné, Probst Mihályné, Otenberg Tivadarné, Fuchs Ignácné, Leopold Zsigmondné, Elő Áminné, Halasz Jenőné, Keller Izóné, Gelér Heléné (Vakó), Fodor Gyuláné, Schreyer Viktorné, Neuman Alfrédné, Deutsche Andorné, Kovács Jatané, dr. Rosenbergr Sándorné, Grimm A Józsefné, dr. Nagy Sándorné, Stauber Józsefné, dr. Schuster Henrikné, dr. Groszmann Alfrédné, dr. Vadasz Armandné, Vörös Henrikné, Dmán Sándorné, Csillag Lajosné, Cukor Lászlóné, özv. Eislerné, Freud Fülöpné, Hegyi Albertné, özv. Bing Edoné, Nemes Gezané, Löbl Gyuláné, Singer Gyuláné, Seidner Bernáné, Csillag Imréné, dr. Mittler Lidorné, özv.

Róth Bernátné, Weil Józsefné, Funkelstein Józsefné, Deutch Andorné, Fodor Zeimondné, Kemény Manóné, Kemény Sándorné, dr. Tisch Mórné, Glück Dezsóné, Szabó Albertné, Tenner Józsefné, Montag Sándorné, öz. Kell Manóné, öz. Reitner Edéné, Mandlné, öz. Boros Bénié Szabó Zoltánné, Kádas Kál mánné, dr. Schreiber Vilmosné, dr. Salgó Miksáné Kristyóry Jánosné, Steiner Ferenéné, dr. Singer Jánosné, Dr. Keppichné, dr. Nagy Sándorné, Werner Imréné, Werner Karolyné, May Jánosné, öz. Fenyvesné, Reisinger Sándorné, Kuttu Gyuláné Kádár Józsefné, Kohn Gézáné, Freud Fálópné, Lukács Lejosné, Tenner Lajosné Assael Ad. Ab. né, Assael Józsefné, Reusz Mórné, Löwy Mórné, öz. Purgly Lajosné, dr. Löwinger Miksáné, Pogány Móréné (Budapest) B. sea Simonné, Kaufmanu Mátyásné, Kaufmann Jakabné, Kaufmann Lajosné, Erber Ernóné (Debrecen), dr. Salgó Miksáné, Werner Józsefné (Déva).

Urleányok: Tenner Erzs, Fleischmann Lenke (Debrecen), Kovács Teri, Vörös Magda, Otenberg nővérek, May Erzs, Mandel Erzs, Reiner nővérek, Rosenberg Ezzti, Werner Irén, Grimm Margit, Montag Erzs, Friedman Gizsi, Glück Ilona, Basch Böske Szabó Anna, Lövy Róssi, Reusz Lenke, Löwinger Ilonka, Kaufmann Irén, Kaufmann Terike, Fenyves Irén, Böhm Márta, Böhm Olga, Mittler Manó, Freud Irma, Werner Irén, Grimm Gabi, Nemes Böske, Singer Róssi, Faragó Juliska, Boros nővérek, Sándor Erzs, Probst Böske.

Aktuális torták.

Azokat az eseményeket, melyekkel ma este a *Fehér Kereszt* emeleti termében a város intelligens közönségét meghódította a jótkony nőgyelet, külön balladésitónk mondja el. Ezt a helyet a harctéri tudósításokat végző munkatársunk foglalta le ama hadtörténeli cselekedetek, külső képek számára, amelyeket ma a városban láttunk.

Délután öt órakor az Andrássy tér egyrésze esztromállapotban volt. A legfantasztikusabb ágyuk, hadihajók, hegyi erődítmények voltak láthatók — tortákból. A csatahajókat ellentengernagyok: szőke, barna kék, fekete szemű urnók kormányozták. Mindnek az volt a célja hogy elérje a Fehér Kereszt emeleti termét, ahol csatasorban állva fogadják az ellenséget: a zsúri tagjait.

A hajók ormán szép nemzeti színű lobogók diszlettek. Nemzeti lobogók? ... Nézzük csak meg közelebbről. A zászlók színei nem piros fehér-zöld sorrendjében következtek, hanem megfordított sorrendben így: *zöld fehér piros*.

— Mi akar ez lenni? — tudakolták a sétálók.

— Mit tanakodtok olyan sokat, — szolt egy ugyanevezett dszentri — láthatjátok, hogy a zászlók színei *visszafelé* következnek. Ez *természetes is*, hiszen az izraelita nőgyelet kiállítására készült.

Amig ez az ártatlan éleslódás tartott, addig gyorsan beszélő hölgyesoportok jelentek meg a koronán.

— Te mit küldtél? — tudakolta az egyik.

— Nagyon aktuális dolgot. Az orosz japán háborúra való tekintettel két nagy hadihajót. Gyönyörűek. Ott viszik ni.

— Oh, én is nagyon aktuális tortát készítettem. A szerb trónörökösnek, Györgynek a mellszobrát, azután a messzinai nagy földrengésre való tekintettel *Heléna* olasz királyné mellszobrát. Ezeket is itt viszik.

A harmadik mosolygott:

— Az enyém a legaktuálisabb. En meg csináltam az elpusztult Mesezinát — torta alakjában.

Egyazerre megszólalt mellettük egy suhanc:

— No, én meg megcsinálom a legaktuálisabb dolgot.

Ezzel odament a tortákat cipelő cselédányok közé és erősen oldalbalökte őket, úgy hogy a torták a földre potyogtak. A suhanc boldogan vihogott:

— En megcsináltam most a messzinai földrengést.

A POSTARABLÁS.

A büntárs tagad. — Jutalom a bátor postaszolgáknak.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, január 5.

A Székesfehérváron szombatról vasárnapra virradó éjszakan történt rémes rablógyilkosság szerencsétlen áldozata, Kiss Zoltán a kórház halottasházában fekszik a ravatalon, a súlyosan megsebesült *Berényi István* postaszolgát pedig a budapesti Szent János-kórházban ápolják. Fölismerhetetlenségig összetört a rabló is, akit a két szolga, *Berényi József* és *Szajkó József* a rettenetes halaltusában agyonvert. A rablógyilkos felesége egyenlőre fogságban van, mert alapos a gyanu arra, hogy férje elvetemült tervéről tudomása volt s így alighanem ő is lakolni fog a véres éjszaka áldozataiért.

A kegyetlen rablógyilkosságról ezt jelentik ujabbban:

A miniszter jutalmaz.

A városban nagy részvét nyilvánult meg a szerencsétlen véget ért postatiszt és családja, valamint a súlyosan megsebesült *Berényi* postaszolga iránt. A halott ellenért holnap délután 3 órakor temetik el és pedig az állam költségén, amely erre a célra ötszáz koronát szánt. Oriási méretű lesz a temetése. Az összes postai testületek és egyesületek képviseltetik magukat és koszorukat helyeznek sírjára. A kereskedelmi miniszterium azonkívül ma 500 korona segélyt juttatott el az özvegyhez, aki férje fizetését fogja valószínűleg nyugdíjképpen megkapni. Ugyancsak ma értesítették a két postaszolgát a büntetéstől kivevésükről és mindketten ezer-ezer korona jutalmat kaptak.

Az asszony-büntetés.

Az érdeklődés középpontjában a halállal lakott fenevad felesége, Kern Istvánné áll. A székesfehérvári rendőrség ma befejezte kihallgatását, ami semmi pozitív eredménnyel nem járt. Főítte gyanus, hogy az asszony hajnalban egynegyedik órában varta az urat. Erre vonatkozólag azt vallotta, hogy éjszaka nem volt ébren, hanem öt órakor kelt föl és azért találta felöltözve a rendőrség. Itt rácafol a kis leánya, akinek az előadásából az tülik ki, hogy a házaspár éjjelkor kelt föl, a férj eltávozott, az asszony pedig mosdóvízzel várta haza a rablótól.

Az asszony bűnösségére vonatkozólag *Simon Sándor* székesfehérvári rendőrkapitány ezeket mondta az érdeklődőknek:

— Lehetetlennek tartom, hogy egy egyszobás lakásban lakó férj és feleség ne tudna egymás dolgáról. A férj éjszakai eltávozásáról tudnia kellett az asszonynak is, akinek a tagadását több bizonyíték dönti meg. Legfőképen a gyermek fölvilágosításai terheiök, amikkel szemben Kernné nem tud védekezni.

A rabló feleségét, aki egyszóval tagadja az eseményeket, ma átvezényelték az ügyészség fogházába és az iratokat áttették a vizsgálóbíróhoz.

A gyilkosság előkészítése

Minden kétséget kizáróan megállapították, hogy Kern már régebben készült a gyilkosságra. A lakásán amerikai lőőket és a családja számára kiállított utleveleket találtak. Nemrég kérvényt adott be, szolgálatából való elbocsátását kérelmezve. Látnivaló, hogy készült a rablásra és megakart szökni. Az is kiderült, hogy

a gyilkosságot megelőzően szombaton délután Kern a vasutnál járt és megkérdezte *Berényit*, akit régebben ismert:

— Kik lesznek ma éjszaka szolgálátban?

— Én, Szajkó, meg Kiss ellenőr, — mondta *Berényi*.

— No, maguknak se lesz jó dolguk, — mondta Kern.

— Miért?

— Mert az éjszaka nagyon hideg lesz.

Beszélgetés Berényivel.

Berényi postaszolgát, akit tudvalevően dulakodás közben a haramia vállon lött, a budapesti Szent János-kórházba szállították. A hírlapírók felkeresték s *Berényi* a következőképpen mondta el a borzalmas gyilkosságot:

— Az utolsó vonat is elment már, a postát feldolgoztuk és Szajkó meg én a raktárban ledültünk, pipáztunk. Egyszerre csak zajt hallottam Kiss ellenőr ur szobája felől és beküldtem Szajkót, hogy nézze meg, mi a baj. Ő benézett az ajtón és rémülten mondta:

— Rabló van odabent.

Én nem hittem neki, azt gondoltam, valamelyik vasutas tréfál velünk. Csak mosolyogtam, amikor a rabló (akinek bőrsapkája a szemére volt húzva, az övében török voltak, a kezében pedig nagy revolvert fogott) azt mondta, hogy adjam oda a pénzt.

— Honnan adjak én pénzt kigyelmednek, amikor magam is szegény vagyok, — mondtam neki.

Erre ő hat éles töltényt tett 12 lövetű revolverébe annak igazolására, hogy nem tréfa a dolog. Most már Kiss ellenőr urtól követelte a pénzt. Az ellenőr ellenkezni próbált és még én biztattam:

— Tessék már odaadni neki, ha így állunk.

Az ellenőr ur odaadta az 58 ezer koronát, de a rabló még több pénzt akart és a kassza kulcsát követelte.

— Az egyik kulcsot nem én kezelem és így nem tudjuk kinyitni, — mondta Kiss ellenőr.

Ezután a rabló az ajtóhoz ment s a balkezeben lévő álkulccsal beakarta zárni, miközben folytonosan felénk tartotta revolverét. Az álkulcsot nem tudta az ajtóba tenni, mert egy kulcs volt benne. Ez szörnyen felbőszítette a haramiát s dühében a Kiss ellenőr ur homlokához célzott.

— Ne löjjön rám — mondta az ellenőr — hiszen már odaadtam a pénzt. Ebben a pillanatban lövés dördült el és az ellenőr homlokán találva holtan bukott le. Én is a földre dobtam magam és jajveszékeltam, mintha szívtén megsebesültem volna. Pedig csak azért feküdtem a földre, hogy aluiról kaphassam meg a haramiát. Ez sikerült is nekem. A fajam mel erősen a mellébe löktem, miközben ő ötször rálőtt. A két golyó a vállamon talált és a fél kezével a torkomat szorongatta. Ebben a percben Szajkó hátulól kicsavarta Kern kezéből a fegyvert és a koponyáját ütlegelte vele. Arabló egy panaszos hangot nem adott, csak folytonosan lefelé dugta a fejet, hogy ne láthassuk az arcát. Amikor Szajkó szétverte a fejét, egyszerre elerőtlenedett a keze és én szabadnak éreztem magam. Egyszerre csak a rabló száján pataiban kezdett a vér ömölni és elárasztotta a mellemet,

fejemet és Kern agyvelejéből egy-egy darab az én szájamba is hatott, amint rám bukott.

Kern egész amerikai haramia módjára volt öltözve: sárga kamásnival, lovagi nadrágban és bársonykabátban. Bőrövéből sok tör és revolver látszott ki. A sapkáján a szemének üres helyet hagyott, de az arcából semmit se láthattunk.

A gyilkos leánya.

Egy újságíró beszélt Kern 11 éves leányával, aki nem látszott szomorúnak.

— Sajnálod-e az apádat?

— Nem sajnálom. Szegény anyám így talán nem fog olyan sokat szenvedni, mint eddig. Az apám nagyon rosszul bánt vele. Mindig ütötte.

A kis leány azt is mondta, hogy szülei a Gulner főispán kocsisának a meggyilkolásáról is sokat beszéltek és úgy emlékszik, mintha az apja így fenyegette volna meg az anyját:

— Ha elárulsz, téged is kivégezlek.

Wekerle Bécsben.

Iratváltás a bankról.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 5.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki tudvalevőleg tegnap este utazott Bécsbe, ma megkezdte a tárgyalásokat az osztrák kormányval. A tárgyalások — mint egy bécsi táviratunk mondja — főképen a bankkérdésről szólnak és e tekintetben már némi haladást is jeleznek.

A nagyfontosságú bécsi tartózkodásról itt következnek távirataink:

Bécsből jelentik: Wekerle Sándor miniszterelnök Bárczy István dr. titkár kíséretében ma reggel ide érkezett. A pályaudvarról egyenesen a magyar palotába hajtatott, ahol gróf Zichy Aladárval egy óra hosszáig tanácskozott. Azután Günther Sándor lovag külügyminiszteri osztálytanácsos látogatását fogadta. Délután 11 órakor a kormányelnök eltávozott a magyar palotából, hogy az ucalkodóház néhány tagjánál és a külföldi hatalmak Bécsben időző tagjainál tisztelegjen és az újév alkalmából legjobb kívánságait kifejezze. Első látogatását Lipót Szalvátor főhercegnél tette. Délután egy órakor Bienert báró osztrák miniszterelnök a magyar kormányelnök tiszteletére dejeuner adott, amelyre hivatalos volt Zichy Aladár gróf is. Előzőleg Wekerle Sándor Aerenthal külügyminiszterrel konferált.

Wekerle Sándor két-három napig marad Bécsben. Ezt az időt arra fogja felhasználni, hogy a főhercegeknél és a külföldi hatalmak valamennyi képviselőinél látogatást tegyen. A miniszterelnök a királytól is fog kihallgatást kérni. Mára nincs kilátásba helyezve a királynál való kihallgatás. Wekerle miniszterelnököt csak holnap, vagy holnapután fogadja a király. Félhivatalosan még mindig görcsösen ragaszkodnak ahhoz a kijelentéshez, hogy a miniszterelnök mostani bécsi tartózkodása alatt semmiféle döntő kérdések nem kerülnek szőnyegre.

Egy későbbi táviratunk jelenti: Wekerle a tiszteletére rendezett dejeuner után a magyar miniszterium épületébe hajtatott, ahol átvette a Budapesti ér-

kezett napi jelentéseket. Négy órakor az osztrák miniszterelnökségre ment, ahol másfél óráig értekezett Bienert osztrák miniszterelnökkel. Fél 6 órakor Wekerle Aerenthal külügyminisztert látogatta meg, akivel hosszabban tanácskozott a külügyi helyzetről. Este fél 8 órakor Aerenthal Wekerle tiszteletére ebédet adott. Az a hír, mintha Wekerle Ferenc Ferdinánd trónörökösnel is kihallgatáson jelennék meg, nem felel meg a valóságnak.

A mai tanácskozások után Wekerle a „Neues Wiener Tagblatt“ egyik szerkesztőjének ezeket mondta:

— Bienert báróval való tanácskozásom azokat az általános politikai kérdéseket ölelte fel, melyek most aktuálisak. Többek között a bankkérdés tárgyalásainak modalitásait beszéltek meg és megállapítottuk azokat a modalitásokat, melyek közt ez az ügy elintézendő lesz. Az osztrák és a magyar kormány között ebben a kérdésben már legközelebb iratváltás lesz, azonban pozitívítások a kérdés anyagáról még nincsenek.

Arra a kérdésre, hogy igaz-e, hogy a két évi szolgálat kérdése is a tanácskozások tárgya volt, Wekerle így válaszolt:

— Arról most szó sem volt. A katonai kérdések most nem is kerültek szóba.

HIREK.

Csődbe jutott aradi szövetkezet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 5

Ma az aradi törvényszék elrendelte a csődöt az *Általános Termelő és Fogyasztási Szövetkezet* ellen, amely közel két évvel ezelőtt alakult Aradon nagy nehézségek között. Ez a szövetkezet fölvette alapszabályaiba, hogy a jövedelme egy részét kulturális célokra fordítja. A törvényszék ez okból megtagadta a cégjegyzést, mert szerinte szövetkezetnek nem szabad a jövedelmét kulturális célokra elpazarolni.

Végre nagynehezen megalakult és a Hunyadi utcában főüzletet nyitott, de voltak fióközletei is. A tagok tulajdoni része munkásokból állott, akik azonban egyre másra kimaradoztak, mert látták, hogy pénzüik veszélyben van. A szövetkezet, amely ellen mind erősebb lett a zugolódás, a tagok sorából kimaradozó munkásokat, iparosságokat pörölni kezdte, ami miatt még jobban felzúdultak ellene. Nemrég az ipartestület nagytermében gyűlést is tartottak ez ügyben.

A vezetőség egyideig még próbálta fentartani a szövetkezetet, amely azonban folytonosan deficitekkel dolgozott. A szövetkezet nevében néhány hét előtt Vadász Armánd dr. ügyész csődöt kért az intézet ellen, mert a passzívái meghaladták az aktíváit. A törvényszék ma délután döntött az ügyben és elrendelte a csődöt a szövetkezet ellen. Csődbiztos lett Heller Mór, tömeggondnok pedig Pénzes Ákos ügyvéd. A követelések bejelentési határideje március 5.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 6 án az időjárás: változás nem várható.

— Zugóódo tisztviselők. Gyuláról jelentik: Az itteni állami és városi tisztviselők népes értekezletet tartottak vasárnap, amelyen egy-

hangulag megállapították, hogy Békés-Gyula városnak a IV. (60%) lakbérosztályba történő sorozása rájuk nézve igen sérelmes és tekintve, hogy adatokkal igazoltatott a városnak a II. 80% lakbérosztályba való beosztásához jogosultsága, fölterjesztésben kérik a miniszterelnököt az újabb beosztásra. E beosztás miatt az itteni tisztviselők között nagy az elkeseredés, különösen azért, mert a kedvezőbb beosztást remélve, a háztulajdonosok a lakbérokat már nagy mérvben felemelték.

— Splény Üdön báró temetése. Budapestről írják: A tegnapi délután Splény Ödön báró holttestét Erzsébet-körúti lakásáról tegnap ki szállították a kerepesti temető halottasházába, amelynek legnagyobb termében az enterprise győztes ravatalon helyezte el a koporsót. Köröskörű babérok, pálmák, délszaki növények, a koporsó mellett pedig számos gyermelya lángja veti fényét a halott arcára. A koporsó lábánál egy biborvankoson az elhunyt rendjelei vannak kirakva. A koporsón egy nagy, rózsaszín és sárga rózsákból és ibolyából font koszorút helyeztek el, a szeretős hitves, Blaha Liza koszorúja ez, mellette csoportosul a többi koszoru, az ismerősök, rokonok, barátok és volt bajtársak koszorú. Boda Desső dr., Krecsányi Kálmán, a magyar királyi állambiztonság tisztviselője, a detektívtestület, Tóth Imre, Kürthy Emil stb. koszorúit már korán reggel elhozták a ravatalra, és egymás után érkeztek a többi koszoru is, melyeket az ajtónál álló enterprise díszszár vitt át és helyezték el. A temetés ma délután 3 órakor volt, amikor is a holttestet a rom. kat. vallás szertartásai szerint, Novák István erzsébetvárosi plébános szentelte be.

— Arad közegészségügye. A városi tisztifőorvosi hivatal a folyó hó 7-ikén megtartandó közigazgatási bizottsági ülésen előterjesztendő jelentése szerint a város egészségügyi viszonyai decemberben örvende esen javultak. A járványok teljesen megszűntek. A születések száma 174 volt, míg november 180 születést jegyzett fel az anyakönyvi hivatal. A halálozások összege 102. Itt említjük meg, hogy a Weitzer János utcai iskolában az igazgató előterjesztésére vizsgálatot tartott Posgay Lajos dr. tisztifőorvos, de mindössze öt gyermeknél konstataált szamárhurutot. Az iskola beárását nem rendeli el, mert a szamárhurut nem járványos betegség.

— Bizottsági ülések a városnál. A gazdasági szék a utóbbi de u an fon os ülést tart. A beárat Weitzer János utcai iskola telkét és épületét becsüli meg. E föl a bec léssöl figg, vajjon a város a telket árverés u jan érke ssé s magán késen lévő telket vásárol iko laépítési cérra, vagy p dlc az emltett telken emel e új épüte e? — Pentekeu a kösiek döl bizottság ülészik s megállapítja az 1909. évre a kövesésel pr-grammot.

— Kereskedők nagygyűlése Aradon. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület aradi kerülete, amint megírtuk, január 10 én, vasárnap délután három órakor a városháza nagytermében nagygyűlést tart, amely egyik léncszeme lesz annak az akciónak, amelyet az Omke az egész országban indított a képviselőház elé terjesztett adóreform javaslatok ellen. A nagygyűlésre a kerület tagjain kívül az Omke a hatóságok és testületek vezetőit az országgyűlési képviselőket, továbbá a kereskedelmi és ipari testületeket meghívta. A kereskedőkhez a következő meghívót adta ki az aradi kerület vezetősége:

A kormány által benyújtott adóreform javaslatok átestek a képviselőház pénzügyi bi-

zottságának tárgyalásain, anélkül, hogy a kereskedők sulyos sérelmei orvoslást nyertek volna, s anélkül, hogy a kereskedelem fokozottabb megterhelhetőségét rejtő intézkedéseket csak enyhíteni is igyekeztek volna. Valamennyiünknek legkomolyabb érdeke megkívánja tehát, hogy ez ellen most, az adóreform képviselőházi tárgyalása előtt, a tizenkettedik órában, erőteljes formák között tiltakozzunk. E célból 1909. évi január 10-én, vasárnap délután 3 órakor, Aradon, a városháza nagytermében, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés központja képviselőinek részvételével kereskedői nagygyűlést tartunk. A nagygyűlés sorrendje ez: 1. Elnöki megnyitó. 2. A kereskedelem általános helyzetéről. Maróthi Fürst Bertalan udvari tanácsos az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés alelnöke. 3. Az adóreform. Előadó: Szende Pál dr. az Országos Magyar Kereskedelmi egyesülés főtitkára. 4. Indítványok.

— Törtés az ügyvédek lajstromából. Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Lenth Gusztáv aradi ügyvédet elköltözése folytán az ügyvédi lajstromból törölte.

— Baleset egy divatos hölgykalap miatt. Münchenből jelentik, hogy ott egy hölgy az utcán divatos kalapjának sulya alatt eszméletlenül esett össze. A szerencsétlenül járt nőt bevitték a legközelebbi boltba, ahol hamarosan magához tért, miután a fejét megszabadították a tehertől. Az eredményhez a következőket jegyzi meg a „Lokalanzeiger“: „A férfiak nagy meglepődéssel fogják olvasni ezt a hírt, amit a hölgyek egyszerűen nem hisznek el és talán nekik lesz igazuk. Egy nő aki a kalapja miatt összeesik az utcán. És a kalap megfelel a legújabb divatnak. Aki csak egy kissé is figyelte a női lelkét, az tudja, hogy a hölgyek a divat kedvéért a modern fűzőtől a magas gallérig, minden vertanúságra képesek. A férfiek előtt nem ismeretlen tény az, hogy a nőknek olykor a legerősebb migrénje is egyedül a nehéz kalappal gyógyítható. Nem kell oly gyorsan megbizni a tudósításban, amely arról a hölgyről szól, aki bár birtokában volt a legdivatosabb kalapnak, mégis gyöngye lett. Mivel nem lehet tudni, hogy az asszonyok elájulása nem valami esel-e, nem lehetetlenség, hogy itt az erők egyszerre felmondtak a szolgálatot. Alighanem azért, hogy a takarékos férj értesüljön egy más új kalap szükségességéről. Önagsága esetleg egy tollal ékesített kucsmát kíván, amely szintén divatos, de az ára százötven mária. Hiszen az elájulással már délszaki utazást is elértek, ami többé kerül százötven máriánál...“

— Bomba a kávéházban. Megírjuk már, hogy egy pétervári kávéházban nagy bombamerénnyel történt. Ma est megakarták ismételní. Egy kávéházban ugyanis egy fiatal ember kávéval rendelt, miközben egy csomagot tett az asztalra. Amíg a pincér kávéért ment, az idegen eltűnt és a csomagot az asztalon hagyta. A csomagot a kávéház tulajdonosa átadta a rendőrségnek, amely megállapította, hogy a legveszélyesebb bomba van benne. A merénylőt keresik.

— A kifosztott üzlet. Megírjuk ma, hogy Ehrnfeld Ignác üzletét Drecsin, mikalakai kereskedő kifosztotta. Esért Drecsint letartóztatták és az ügyességhez kísérték. Kertész Miksa dr. védő felvolymodást jelentett be a vádtanácsos, amely Drecsint ma szabadon engedte.

— Vasuti összeütközés Rákoson. Budapesti tudósítónk jelenti: Ma este a zsolnai gyorsvonat a Rákos rendező állomáson belement a sínparon álló tehervonat két kocsijába. A két kocsit és a gyorsvonatnak két kocsija nagyon megrongálódtak. Az egyik kocsiról csomagok estek le és két embert megsebesítettek. A forgalomtorlódás miatt az összes vonatok nagy késéssel érkeztek Budapestre.

— Cipészipari szaktanfolyam. A kereskedelemi miniszter engedélye folytán megnyitott Aradon a cipészipari szaktanfolyam, amelyre Olár Jusztin szaktanárt küldték el oktálni. A megnyitó beszédet Nesnera Aladár ipariskolai igazgató mondta.

— A népszokás áldozata. A parasztnép körében még erősen tartja magát az a szokás, hogy ünnepek alkalmával az utcákon tarackokból, pisztolyokból lövöldöznek. Így történt ez újév napján Virgán is. Egy eltévedt golyó Ivanescu Anna ottani paraszttasszonyt találta és életveszélyesen megsebesítette. A golyó a szerencsétlen asszony jobb arcába furdott. Beszállították a temesvári kórházba. Hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelőség, azt még nem sikerült megállapítani.

— A januári közgyűlés tárgysorozatának fontosabb pontjai: A központi választmány beterjeszti az 1909. évre érvényes képviselő választói névjegyzéket. Polgármester jelentése mely szerint Nesnera Aladár virilis jogon törvényhatósági bizottsági tagsági jogát választás alól nyert megbízatás alapján kívánja gyakorolni. Vajda Zsigmond pedig legtöbb adót fizető bizottsági tagságáról lemondott. A „Julian“ egyesület kérelme az alapító tagok sorába való belépés iránt. Nyitra vármegye közönségének átirata Jeszenák János br 1848/49. évi vértanu emlékére Nyitra emelendő szobor költségeihez való hozzájárulás iránt. A tanácsnak javaslata a kurticai földeknek eladása iránt névszerinti szavazásnak megejtése tárgyában. U. a javaslata a Mosotzy féle földek felosztásával kapcsolatos dűlő ut átengedése és három teleknek tulajdonba vétele iránt névszerinti szavazásnak megejtése tárgyában. U. a je entése az állami elemi iskolákhoz szükséges függönyöknek szállítása iránt megtartott verseny tárgyalás eredménye tárgyában. A gazdasági széknek jelentése az 1909. évben szükséges fessék árak, vasneműk, fertőtlenítő szerek, világítás anyagok, fenyőfa neműk, kötélárúk, bádagos munkák, kefekötő árúk, üveg árúk szállítása iránt megtartott árlejtések eredményéről. A tisztli ügyészség beterjeszti a Rossi és Pellegrinivel a Nádor-utca kövezése és csatornázása iránt. — ugyanezen céggel a Marschidák feljáróinak kövezése, ugyanezen céggel az Edelapacher-utca csatornázása, végül Zsigmondy Bélával a vashidak hidfőinek és pilléreiinek építése iránt megkötött szerződést jóváhagyás végeti.

— Köszönetnyilvánítás. Merzso Kellenör ur volt szíves az aradi 1848-49. es honvédegyület pénztár gyarapítására öt koronát adományozni, a miért az aradi 1848-49. es honvédegyület ezton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja. Simay István egyleti elnök. May Soma jegyző.

— A Központiban ma, szerdán tombolástestély.

— Szabó-féle pármal ibolya-szappan a szappanok ideája. Rendkívül kellemes, lágy habzása, finom ibolya illata s bőrpuhító hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyre lehet vele. Készíti: Szabó Béla plpere szappangyáros Miskolcon. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszerárúban s jobb divat árú kereskedésben. Főraktár Aradon Vojtek és Weiss drogériájában. 47

— Történelmi tény, hogy a szappanfogyasztás bizonyossága az államok kulturájának. Ugyanezt mondhatjuk a fogkefe és foglazítószerek használatáról. Ez utóbbi még fontosabb, mert az egészségnek elengedhetetlen tényezője. Sajnos, hogy az emberek nagyobb része nem ügyel eléggé a legfontosabb egészségügyi kívánalmakra, amit egy vizsgálat is bizonyít, amikor egy nagy iskola növendékeit közt csak 18-20% ot találak, kiknek egészségesek a fogak. Feltűnő volt az a körülmény, hogy a lányok fogai még rosszabbak voltak, mint a fiuké. Minden anya kötelessége gyermekei fogának épsége fölött őrködni s a gyermekek cukor helyett inkább Sarg féle Kalodontot vásárolni és annak állandó használatára ügyelni.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűteni csak úgy lehet, ha nélkülözhető filléreinket egy olyan pénzintézetnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. szám.) Ezen intézetnél takarékbetétet a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak hat százalékos betétkamattal ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik

vissza. Minden betevő egy-egy „Soliman“-féle takarékos perselyt kap ingyen. 2711.

— A legjobb márciusi kivitelű sör csak Schuch Ferenc Milleniumi sörcsarnokában kapható. 44

— Perzsa szőnyegek. Perzsa-szőnyeg rak táram Szabadság-ter 10. szám alatt megnyitott. Schwarz Zsigmond. 3193.

— Likőr aromák kiffőző likőrök előállítására; — szőlő — Vojtek és Weissnál. 191

TARKASÁGOK.

(A csoda.) A társaságban, amelyben jobbara kereskedők voltak, arról beszéltek, hogy ma már az isten nem művel csodákat. Ezelőtt a vizet verre, a vért meg borra változtatta, ma pedig semmi rendkívüli dolog nem történik.

— Hiszen ezelőtt se történtek csodák, — mondotta valaki, — csak a papok hitették el a néppel.

— Dehogyan nem történtek. Megesett például az, hogy egy csecsemőt a lelketlen anya kitett az utcára. Arra ment egy férfi, aki megsajnálta a síró gyermeket és felvette. De a férfi nagyon szegény volt és hirtelenében nem tudott a csecsemőnek semmit se adni enni. Kétségbeesetten járkált s nem tudta, mit adjon az éhező gyerekeknek. Már már leakarta tenni a földre, amikor az isten csodát művelt.

— Milyen csodát?

— Hirtelen emlőt adott a férfinak, hogy megszoptathassa a csecsemőt.

— Hat mért adott az isten neki csak emlőt és mért nem adott neki pénzt? — kérdezte egy hitetlen kereskedő, amire a másik azt felelte:

— Igaza volt az istennek, mert minek adjon neki az isten pénzt, amikor egy olcsó emlővel is segíhet?

(A család egészsége.) Krenner Zoltán dr. aradi ismert ügyvéd irodájába beállított ma egy kishajóni öreg magyar, aki már régebbi idő óta megbízta a fiskalist egy örökségi per vitelével. Az ügyvéd szokás szerint megkérdezi a parasztot:

— Na, atyafi, mi újság otthon? Hogy van a család?

A magyar szomorúan sóhajtott:

— Rosszal vagyunk, tekintetes ur. A lovakat patanyavalya bántja, a tyúkokat rakásra hullanak, a gyesznót a borsoka rongja. A család különben egészséges.

(A fürdő.) Rosenkrentz Jakab kereskedő fiafiát szokás szerint minden héten megfürdették egyszer, ellentétben a papájával, aki állítólag az utolsó sorozás óta nem volt fürdőkádban. A kis Rosenkrentz gyerek a napokban, amikor a dajkája fürdette, nagyon visított. Az apja is ott állt a teknő mellett és a dajka ezt mondta neki:

— Én nem tudom, miért sír ez a gyerek olyan nagyon a teknőben. Hiszen senki se bántja.

— Miért sír? — mondta az öreg kereskedő. Maga nagyon okos. Maga aztat hiszi, hogy megfürdöve lenni nagyon kellemes dolog?

TORVÉNYKEZÉS.

§ Nyilatkozat. „Aktalopással vádolt kereskedő“ címmel es év április hó 23-án e lapok hasábjain egy közlemény jelent meg, melyben Wormser Antal ur, helybeli kereskedőt egyéni becsületében megtámadtam. A megindított vizsgálat folyamán meggyőződtem arról, hogy a közlemény tartalma minden alapot nélkülöz, és úgy látszik besugór koholmányra volt és hogy Wormser Antal ur nevét ezen ügyben csak a teljes rosszakarattal kevertette, mert a vizsgálat Wormser Antal ur teljes rehabilitálásával végződött. A közlemény miatt Wormser Antal ur sajátságos indítást. Mielőtt es ügyben a végtárgyalás megtartatnék, erkölcsi kötelességemnek tartom, hogy egy artatlanul meghurcolt férfiú egyéni reputációjának elégtételt szolgáltatva: Wormser Antal urtól a nagy nyilvánosság előtt becsületét kéri. Kohonyi Nándor.

Braun Gusztáv asztalos, ARAD, Vörösmarthy-utca 3. szám.

Készít irodai, üzleti és butorberendezéseket a legjutányosabb árakon. 3389

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsió után is és ez a megkönynyebbülés napról-napra növekedik.

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Ép ily szembe-ötölő a javulás az általános egészséget illetőleg.

Étvágy és álm

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni. 5816

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

As Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — közzé kell figyelembe venni.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:
Szerkesztőség — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, január 5.

Az időjárásért esedőszert a mezőgazdasági állapotra általában kedvezőnek tartják. A vetések a szükséges téli takaróval el vannak látva s így a fagy ellen azokat nem kell féltetni. A gabonaültet irányzata a megféle idő következtében javult kilátásokra csendes.

A mal piacon csekély hozással volt.

A mal piacon elkelt:

200 mm. busa 11:80—12:20

200 mm. tengeri 6:10—6:20

Néviagesa jegyzés.

Roms 9:50—9:60

Árpa 7:30—40

Zab 7:50—60

A gabonák 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 5

Amerika 1-el magasabb, 7 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

As árak 50 kilonként számítva:

	Déli zariát	2 órai zariát
Busa áprilisra	12.76—12.77	12.72—12.73
Tengeri májusra	7.30—7.31	7.26—7.27
Roms áprilisra	10.19—10.20	10.12—10.13
Zab áprilisra	8.60—8.70	8.65—8.66
Busa 1909 októberre	10.90—10.91	10.83—10.84
Roms októberre	9.17—9.18	9.10—9.11

Érték 5 órákor:

Országi hitelrészvény	613.35
Magyar hitelrészvény	714.50
Közüti vasút részvény	568.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 5.

Magyar elsőrendű: Össz. súlyos darabok 48—50 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép párosított 32—40 kilogrammra terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz párosított 20 kilogrammon feletti súlyban 120—122 fillérig; fiatal könnyű párosított 151—170 kilo grammra terjedő súlyban 122—128 fillérig; könnyű párosított 20 kilogrammra terjedő súlyban 122—128 fillérig.

Szerbiai: Nehéz párosított 240 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép párosított 200—240 kilogrammra terjedő súlyban — fillérig; könnyű párosított 150—240 kilogrammra terjedő súlyban — fillérig.
Szerbiai: December hó 30. napján volt készlet: 28.657 darab, december 31. napján állomány: 227 darab, december 31. napján szállított: 640 darab, december 31. napján maradt készletben 28.244 darab.
A közép párosított irányzata: csendes.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1909. évi január hó 6-án:

Délután 3 1/2 órákor, mérsékelt helyárrakkal:

Tatárjárás.

Operette 3 felvonásban. Irta: Bakonyi Károly. Zenéjét: Gábor Andor verseire szerelte Kálmán Imre.

SZEMÉLYEK:

Lohonyay	Várnay Jenő.	Wallerstein	Leővey Leo.
Treszka	H. Harma h.	Gerő intéző	Faludy K.
Riza báróné	Wlassák V.	Bence	Kulcsár L.
Imrédi	Mártoni R.	Elemériné	Zalay Margit.
Lórentey	Hunyady J.	Idike	Kun Irén.
Riekcs	Bárhidy.	Szekfü Bandi	Nagy József.
Poroszlay	Bátori I.	Turi	Ladislav J.
Mogyoróssy	Sz. Ronay	Suták huszár	Pintye I.

Középső délután 3 és fél órákor.

Este 8 órákor, rendez helyárrakkal:

A) bérlet

A) bérlet.

Ujházy Ede, a Nemzeti Színház tagjának fellépésével:

Cigány.

Eredeti énekes népszínmű 3 felvonásban. Irta: Száligeti Ede. Zenéjét írta: Szentirmay E. és Erkel E.

SZEMÉLYEK:

Várszegi	Delly Lajos.	Zsiga, cigány	Ujházy Ede.
Kurta	Várnay Jenő.	Róssi	K. Kápolnai J.
Gyuri, őcséce	Hunyady J.	Peti	Martonyi R.
Márton, gazda	Leővey L. o.	Perke, hajdu	Faludy K.
Rebeka, neje	Benkóné.	Kisbíró	Kulcsár L.
Évi, leánya	Kállay Jolán.	Kondoriné	Lászi Etel.

Középső este 7 és fél órákor.

IDEGENEK ARADON.

— Január 5 —

Fehér Kereszt szálloda. Weiss Alfréd utazó Budapest. — Löwy Károly utazó Budapest. — Vímándola Vladimír esendőrhadnagy Nagyvárad. — Rechnitz Mór utazó Budapest. — Schauer Kálmán fakereskedő Szeged. — Kutta Gábor utazó Budapest. — Grünwald József vaskereskedő Budapest. — Grosshauder Vimos utazó Budapest. — Keller Vilmos utazó Bécs. — Kalmár Ede utazó Budapest. — Berecz Armin utazó Budapest. — Kalliweda Viktor őrnagy Arad. Károly János utazó Budapest. — Kádr Fülöp utazó Budapest.

Központi szálloda. Szalkai Sándor kecsis Szigetszentmiklósa. — Vajda Henrik utazó Budapest. — Grosz Julia utazó Budapest. — Bergl Géza utazó Hatvan. — Eisler Miksa utazó Budapest. — Tábori Gábor gyárigazgató Szabadka. — Lonovits Gyula birtokos Budapest. — Urmansky János föld-birtokos Kelozsvár. — Kohn Fülöpné kereskedő neje Szeghalom. — Viola Fülöp utazó Budapest. — Varga József kereskedő Szeged. — Naftali Mihály igazgató Budapest.

Pannonia szálloda. Boros Sándor hivatalnok Budapest. — Leppert Ferenoné utmester neje Temesvár. — Podhoranszky Géza műszaki tanácsos Temesvár. — Regis Pál vendéglős Szécsény. — Darkó Károly gyógyszerész Tapiogörög. — Barna Alfréd hivatalnok Budapest. — Báro Ditturth Nándorné magánzó Zaránd. — Horváth Béla hivatalnok Arad. — Lengyel Sándor kereskedő Pankota. — Robsz Miklós dr. kőorvos Nagyhalmagy. — Scheer

Ede kereskedő Nagyhalmagy. — Well Izsó dr. orvos Dombegyháza. — Boroslaszki Adolf vállalkozó és neje Kőrösbánya. — Frank Kálmáné birtokos Tauc. — Kelemen Mihály tanító Knapota. — Böhm Sándor kőbányakezelő Pauis. — Dihanyi László utazó Bécs.

GYORS- ÉS GÉPIRÁSI TANFOLYAM

Gyors- és gépirási tanfolyam

Magyar és német levelező, valamint vitairási és a legjobban elterjedt rendszerű gépirási tanfolyamunk, kényelmesen felszerelt, tágas, világos helyiségünkben jeles tanító vezetése mellett már folyó hó 15 én kezdetét veszi.

Beiratás naponta.

A tanfolyamot látogatók teljes kényelmében a tanítás szakadatlanul reggel 8 órától estig tart. Napi foglalkozásában tehát senki akadályozva nem lesz, mert a tanfolyamot a nap bármely szakában látogathatja.

Összes rendszerű írógépek javítása! Copyng Office!

Végez mindennemű gépirási és sokszorosítási munkát. Olcsó ár! Feltétlen discretió! Összes rendszerű írógép-kellék!

„Összes Írógépek Műszaki Intézete“

Arad, Szabadság-tér 16. sz.

Domány ház.

Telefon: 5—13.

Mindenkinek

ingyen

megküldjük, ha azt levelező-lapon, kéri díszes 54x76 cm. nagyságu

fal

lapnaptárunkat

amely hivataloknak és irodáknak nélkülözhetetlen.

BOZSIK ERNŐ

—: KÉPESITETT —: KOMÜVESMESTER

építési irodája

B. Választó-utca 22. szám.

A híressé vált villanypörkölőn pörkölt
Palermópörköltkávé
Dürr Gusztáv
 fűszerkereskedéséből.

Ezen kávé közkedveltsége folytán ma már minden háztartásban nem szabad, hogy hiányozzék, úgy fekete kávénak, mint tejes kávénak rendkívül szapora és kiadó. Illata és aromája páratlan, jobb kávé ennél nem létezik. $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ kilós eredeti blombázott csomagolásban kapható. Naponta iriss pörkölt.

Friss készlet

finom fűszer és csemegeárunkban,

Iriss érkezésű déli gyümölcsök, Datolya, malaga, Smyrna füge, cukros és sugatirozott gyümölcs, Csokoládé és Caramel, szalon fondant és foures bonbonok.

Különféle francia vegyesbonbonok díszes dobozokban a legolcsóbb kivitteltől a legfinomabb minőségig.

Eredeti angol és belföldi rumok, Cognac és likörök. Friss gyümölcsök, Bordeauxi szilva és Iriss ananász. Teák eredeti Assann, imperial és király keverék, Pecco, Mandarin és Schuehon fajok.

Lerakata a Törley József és Társa-féle hírneves Talisman és Casino sec, Louis Francois Co.-féle, Transylvania, Vin-brut, Monopol jegyű hírneves pezsgőboroknak.

Idényben mindenféle vadak és leölt, tisztított szárnyasok legolcsóbb áron.

Dürr Gusztáv csemege, fűszer és pezsgőbor üzlete

A városházzal szemben.

Városi és megyei telefon szám 118.

Elsőrendű üzlet.

Seiler Bertalan
 paszományos és gombkötő üzlete
 Arad, Weitzer János-u. 13. sz.
Zsinor,
gomb,
bojtok

és rojtok

állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

larmely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden szakba vágó munkát a leggyorsabban készit. 888

Nem kell London. Nem kell Páris. Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPŐKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészüzletben

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

szűk különös figyelmébe ajánlom orthopéd-cipészüzletet, melyek meggyőzők a láb-felépítés, gyermekknél, ugyazintan felnőtteknél nyugtató eredményeket értem el, amit szakos ellenőrzés támaszt. Készíték a valódi amerikai formájú cipőket, meg nem különbözethető tartós szép cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes bizalommal.

SEELINGER UTÓDA 842

Brecska Károly

állami cipész tanfolyam szaktanítója

Megérkeztek a téli divat újdonságok!

Brunner Béla

uri divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Ferry-utca sark, gróf Nádasdy-palota.)

3497

Ajánlja dusan felszerelt áruaktárát, hol a legszebb és legdivatósabb kalapok, ingek, gallérok, kiegészítők, nyakkendők, keztük, zsebkendők, harisnyák, sétabotok és esőernyők, stb. kaphatók.

Nagy választék férfi sport és gyermek sapkákban!

Divatújdonság francia és orosz

illatszer különlegességekben.

Xamerli J. pécsi keztügyár főraktára.

Olcsó árak. Pontos kiszámlálás.

Vidéki megrendelések azonnal elkészíttetnek.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fin

tanulónak

3 korona kezdőfizetése

felvétel.

Követhet a kiadóhivatalban.

„MOLLY”

a jelenkor legjobb kézfinozója.

TAGADHATATLAN,

hogy a teljes szépség egyik főkelléke a szép kéz, amit most már könnyen elérhetünk a

„MOLLY”

használatával, miután ezen kitűnő hatású és teljesen ártalmatlan szer még a legelhanyagoltabb kezet is háromszori bedörzsölés után bársony simává és habfehérré teszi.

Kapható: **Vöröskereszt Drogéria**

ARAD, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefon 455.

128

Városi és megyei telefon 455.

Vas- és rézbutor, sodronyágybetét gyár.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányunkat,
vas- és rézbutorokban,
a legjobb kivitelben. 3796

Elvállalunk mindennemű javításokat és vasbutor festéseket.

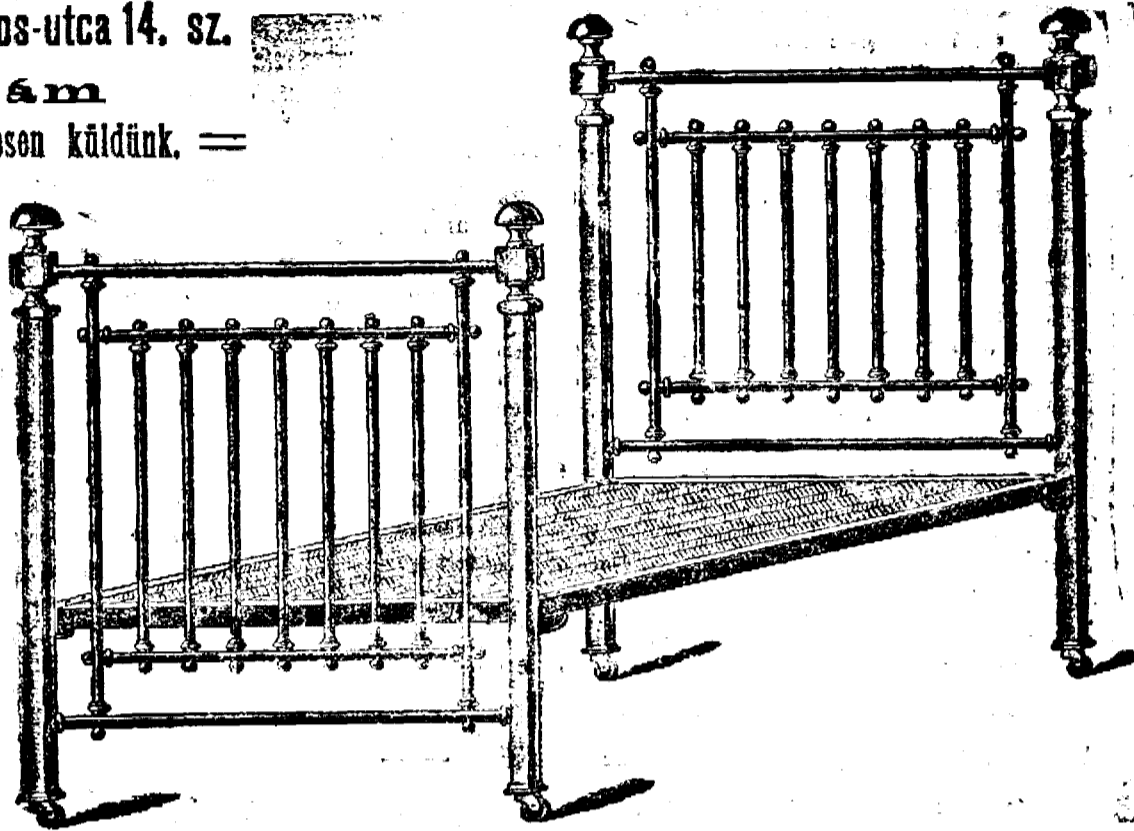
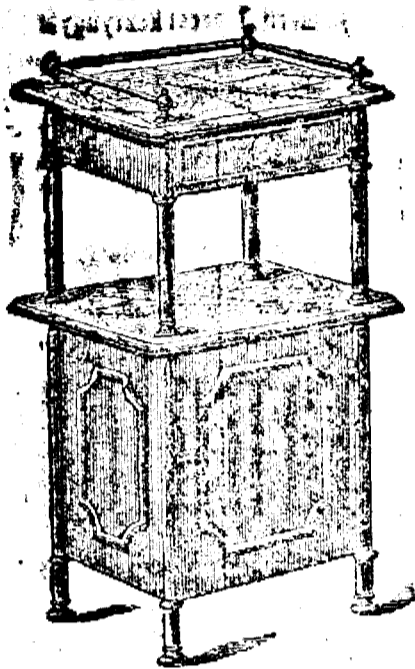
Raktár- és gyárhelyiség: Aulich Lajos-utca 14. sz.

Telefon 423. szám

== Árjegyzéket kívánatra díj- és bérmentesen küldünk. ==

sodronyágybetétek
vas- és fakerettel, minden méretben, a legerősebb kivitelben kaphatók.

Szíves megrendeléseket kér
FLEISCHER TESTVEREK. tisztelettel

Alapított 1838.

Telefon szám 439.

Müller J. és Fia

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó gyára

ARADON, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 40—42.

Gyűjtőtelepek: József főherceg-ut II. sz., Forray-u. 2b. sz., Asztalos Sándor-u. 2—3. sz.

Vidéki gyűjtőtelepek: Déva, Brassó, Gyulafehérvár, Segesvár, Vajdahunyad, Szászváros, Székelyudvarhely.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint 50 év óta fennálló országos hírnév

ruhafestő, vegy ruhatisztító és fehérnemű gőzmosó gyárunkat

ujabban megnagyobbítottuk és a legmodernebb gépekkel szereltük fel s így nemcsak a bel, hanem a külföld bármely basonnemű gyáraival a versenyt felvesszük.

Vgyilleg tisztítunk vagy festünk mindennemű férfi és női ruhákat, felöltőket, gyermek ruhákat, teljesen egészben minden bontás nélkül, továbbá butorszöveteket, lüggönyöket, himzéseket, cipőket, kezttyüket, szőrméket stb. stb.

Fehérnemű-gőzmosógyárunkban, mely kitűnő gépekkel van ujjonnan felszerelve, mindennemű maró anyag, (mely a fehérneműnek ártana kizárásával) hófehéren mossuk, bármilyen fehérneműket, de főleg gallérokat, kézelőket, férfi ingeket stb., melyek moderna fényező gépeinkkel fényezve teljesen új kinézet nyernek.

A n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönve, kérjük további szíves megbizásait

kiváló tisztelettel

Müller J. és fia.

823

Postaküldemények gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

APRO HIRDETÉSEK.

Intelligens

uri leány, könyvelő, magyar és német levelező, kitűnő referenciákkal rendelkezik, keres megfelelő irodai alkalmazást esetleg azonnali belepítésre. Cimek leadását a kiadóban kéri. 126

Berzova községnek

1 drb. használaton kívül helyezett jó husban levő tenyész bikája folyó hó 18-ikán d. e. 10 órakor megtartandó árverésen eladatik. 125

Egy intelligens

fiatal urinő óhajtana házvezetőnői állást elfoglalni idősebb előkelő uribernél, leginkább vidéken. Ügyes jelige. 123

Házmesteri

állást óhajt elnyerni egy vízvezetési szerelő. Több éves bizonyítvány. Bővebb felvilágosítás a kiadóban. 122

Kiadó

egy üzlethelyiség Kossuth-utca 3. alatt. 88

Álmű és előnyömda üzlet

olcsón eladó. Bővebbet Szabadság-tér 14. sz. 112

Becher és Hildesheim-féle

világhírű pénzszekrények csakis Pollák Arnold szállítónál kaphatók Arad, Petőfi-utca. 3538

Üzleti könyvek:

strazsák másolókönyvek stb. Irodai kellékek, írószerek, levélpapírok és ügyvédi nyomtatványok legkedvezőbb beszerzési forrása. Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedése. Ugyanott tanuló fiú és leány alkalmazást nyer. 8167

Segjobb francia divattlap

a „La Toilette Moderne”. Ára számunként 1 kor. 20 fill. Kapható mgusz I. és Fia könyvkereskedésében. Arad, Weitzer János-u. 20

Légszeszgyár Arad

A legszebb kivitelű és legújabb légszeszcillárok álló és függő gázizzó fényre, valamint a legjobb és legcélszerűbb szerkezetű légszeszfürdő és fűtőkályhák, légszeszvasalók, valamint légszesztűzhelyek 3622

állandó és nagy raktára.

Hajó-u. 3. Légszeszgyár Arad.

Az aradi légszeszgyár által leégetett legjobb minőségű izzótestek a következő helybeli üzletekben kaphatók darabonként 60 fill. arban: Forray-u. 2/b. Müller J. és Fia, vegytisztító intézet. Atzél Péter-u. 2. Diamant Ferenc, villanyszerelő. Andrássy-tér 25. Tapolcsányi Gyula, keféru üzlet. József főh-ut 11. Müller J. és Fia, vegytisztító intézet. Erzsébet-u. 13. Licker Viktor, fűszerkeresk

Heim Ferenc

képesített kőművesmester

Arad, Jóna-utca 36. szám.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy az

építkezési szakmába vágó

mindennemű új épületek, lakházak, magtárak, istállók építését a mai kor igényeinek megfelelően a lehető legjutányosabb árban készítik, ugyancsak szintén célszerű átalakítások és kisebb-nagyobb javításokat, s megbízás folytán a szükséges tervezetek készítését a legelőnyösebb feltételek mellett vállalok. Miért is a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, tisztelettel

Heim Ferenc,

1441 képesített kőműves mester.

Nagy-Buttyini takaré- és előlegezési egyesület mint szövetkezet.

M e g h i v á s

A „Nagy-Buttyini takaré- és előlegezési egyesület mint szövetkezet” által

1909. évi január hó 24-én délelőtt 10 órakor saját helyiségében tartandó

XX. évi rendes közgyűlésre.

T Á R G Y:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 3 tagú bizottság választása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. A zárszámadások jóváhagyása és a felmentvény megadása.
4. Az alapszabályok 64. §-ának akkénti módosítása, hogy a felügyelő-bizottság 5 rendes tagból áll, és a felügyelő-bizottság tagja az lehet, ki legalább 5 üzletrészt jegyzett.
5. Az alapszabályok 40-ik §. 6-ik pontja, továbbá 44. és 66. §§. értelmében 5 igazgatósági tagnak 10 évre és a 64. §. értelmében 5 felügyelő-bizottsági tagnak 3 évre való választása.
6. Az igazgatósági- és felügyelő-bizottsági tagok fizetésének megállapítása.
7. Indítványok: az elnöknek a közgyűlés előtt 6 nappal bejelentendők.

* Az alapszabályok 124. §-ának 2-ik bekezdése értelmében a tárgysorozat 1-3 pontjai tekintetében az előző ciklusban tagsági joggal bíró szövetkezeti tagoknak — míg a tárgysorozat 4-7. pontjaira nézve csupán az 1909. évi január hó 1-től kezdve tagsági joggal bíró szövetkezeti tagoknak van tanácskozási és szavazati joguk.

Zármérleg 1908. évről.

Vagyon.

Teher.

Készpénz 1908. december 31-én ...	940,46	Törzsbetét-számla ...	132255,76
Váltó-számla a tárcában ... K 423987,52		Takarékbetét-számla ...	178388,90
Váltó-sz. Arad Csan. Gazd. Tkp.-nál ...	250030,-	Visszleszámit. sz. Arad Csan. Gazd. Tkp.-nál ...	250000,-
Váltó-sz. más intézeteknél 139060,-	811977,52	Visszleszámit. számla más intézeteknél ...	222060,-
Törzsbetét előleg szála ...	12042,-	Tartalék-alap ...	16078,49
Óvás-számla ...	3201,-	Atmeneti kamat ...	10299,53
Atmeneti tételek szála ...	1038,80	Nyereség 1908. évre ...	809082,08
Leltár-számla 10% ...	936,-		23114,85
Értékpapír ...	2100,-		
Ingatlan ...	8110,14		
	832196,93		832196,93

Tartozik.

Veszteség és nyereség.

Követel.

Visszleszámit. kamat ...	23844,69	Váltó-kamat ...	81202,61
Takarékbetét kamat ...	9008,07	Előleg ...	1225,30
Tisztviselők fizetése ...	13720,-	Házbér jövedelem ...	248,80
Adó ...	6094,31		82676,71
Betét kamat adó 0% ...	906,31		
Költség ...	5888,48		
Leltár leírás ...	190,-		
Nyereség 1908. évre ...	59561,86		
	23114,85		
	82676,71		82676,71

N-Buttyin, 1909. évi január hó 1-én.

- Popper Ignác, könyvelő. Megvizsgáltatott és a könyvekkel összehasonlítva helyesnek találtatott. N-Buttyin, 1909. évi január hó 2-án.
- Dr. Fekete József, vezérigazgató. Bodea Gyula, ig. tanácsos. Dr. Dénes Jakab, igazgató. Kiurszky Iván, ig. tanácsos.

121 Felügyelő-bizottság:

Ezen mérleg, veszteség és nyereség számlák a könyvek és alapszabályok értelmében a 16-es mellékkönyvekkel összehasonlítva rendben levőknek találtattak.

- N-Buttyin, 1909. évi január hó 3-án.
- Kacsinka Árpád, tel. biz. elnök. Bienenstock József, tel. biz. tag. Roth Henrik, tel. biz. tag. Weiszberger Mór, tel. biz. pótag.

Igazgatósági jelentés a január hó 24. napján tartandó közgyűléshez.

Attérve az intézetet közelebb érdeklő eseményekre a törzsbetevők közül (37 tag, 488 törzsbetéttel) 1898. évben sem be-, sem kilépés nem történt, azonban a 10 éves ciklusnak 1908. évi december hó 31-én bekövetkezett lejárata folytán az alapszabályok 25. §-ának 1. pontja szerint valamennyi szövetkezeti tag tagsága megszűnt. Az 1909. évi január hó 1-ével kezdődő új ciklusba az alapszabályok 20. §-ának 2-ik bekezdése értelmében szabályszerű — kellő időben bemutatott belépési nyilatkozat alapján a szövetkezet tagjai sorába felvettett 47 tag 866 üzletrészszel.

Az igazgatóság.

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI ÜVEGCSISZOLÓ-, MŰVEGEZŐ- ÉS TÜKÖRGYÁR ARADON, V. PÉCSKAUT 17.

TELEFON 525.

TELEFON 525.

1908. október 21-én szerdán megkezdte üzemét.

Hírvallaja: Csiszolt és sima tükrök, rézhoglalt és egyéb művegezesek, modern kirakat heronézések, edzett üvegtáblák, velencei tükrök stb. gyors és jutányos elkészítését. Régi tükrök új fencsoorozása mérsékelt árak mellett.

ROMÁN

KARÁCSONYI

nagy kiállítás!

FISCHER SIMON

Nagy Áruházában Arad, Szabadság-tér 12. sz.

**Tisztelettel értesitem a tisztelt Arad és Vidéki Román-
vevő közönséget, hogy az idén a Román Karácsonyi
ünnepekre külön ujjonnan felszerelt nagy Játék és Aján-
dék kiállítást rendeztem és az árakat bámulatos olcsóra
leszállítottam.**

1101

Kiváló tisztelettel Fischer Simon.